

ALBINA CARPAȚILOR

f^oiă beletristică, științifică și literară
cu ilustrațiuni.

Redactor:
Iosif Popescu.

Editor:
W. Krafft.

Apare în **Sibiiu**

la 15 și ultima zi-cărei luni în fascicule de câte două c^ole.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România:	
Pe an	6 fiorini	Pe an	16 Lei noi.
" 6 luni	3 "	" 6 luni	8 "
" 3 "	1 " 50	" 3 "	4 "

O fasciculă costă 25 cruceri sau 70 bani.

Abonamente se pot face ori-când; anul abonamentului se începe cu 15 Octombrie și se încheie cu 30 Septembrie.

Abonamentele se fac la editorul W. Krafft în Sibiiu, la birourile postale și la librării.

Prețul abonamentului se poate trimite din Austro-Ungaria prin asigurațiuni postale, din România în bilete hipotecare și în marce postale.

Autorii și editorii de cărți sunt invitați a trimite câte un exemplar spre recenziune.

SUMARIU.

Text: *Dina*, novelă originală (continuare). — *Stéua*, poezie de Al. I. Hodoș. — *Sătenii*, vodevil național în 4 acte, de Alecsandru P. Petrin (continuare). — *Ceva despre petrele scumpe*, de G. Pocreanu. — *Ornitologia populară română: Pupăza*, de S. Fl. Marian. — *În grădina ei*, poezie de Al. I. Hodoș. — *Căsătoria*, conferință de părintele Z. de G. Droz. — *Varietăți, Gicitură de Șach*.

Ilustrațiuni: În Brusel: Place royale și palatul ducilor de Flandra. — Felicitare de ziua numelui.

Pe copertă: Cronică.

CRONICA.

Academia romana.

Ședința generală din 20 Martiu st. v.

D. Alexandri depune în dar 2 exemplare din drama sa „Despot-Vodă” și un exemplar din opera repositului D. Rallet: „Suvenirii și impresii de călătorie în România, Bulgaria etc.”

Cu această ocaziune, D. Alexandri atrage atențiunea Academiei asupra importanței operii lui Rallet, care se recomandă secțiunii istorice ad referendum.

Ședința solemnă din 20 Martiu st. v. 1880.

Membri prezenți: D-nii Alexandri Vasile, Caragiani Joan, Hășdău B. P., Laurian A. Treb., Maioresc Titu, Quintesc Nicolae, Sion G., Babeș V., Bariț G., Hodoș J., Jonescu N., Maniu V., Melchisedec P. S. S. Episcop, Urechia V. A., Aurelian P. S., Bacaloglu E., Brandza D., Felix J., Ghica J., Stefanescu Gr., Teclu Nicolae, Vasici P.

Sub președința A. S. R. Domnul.

Ședința se deschide la 1 oră.

După citirea apelului nominal A. S. R. face următoarea alocuțiune:

„D-lor! Sunt mândru a deschide sesiunea ordinară a Academiei române. Doresc din inimă ca lucrările Academiei să fie folositoare limbii și literaturii noastre naționale. Numărul fiind suficient, declar deschisă sesiunea Academiei pentru anul 1880.”

După invitațiunea A. S. R., d. Hășdău citește raportul general despre activitatea morală și starea materială a Academiei în intervalul după sesiunea extra-ordinară.

Trecându-se la ordinea zilei, d. Bacaloglu, citește discursul său de recepțiune despre Calendar, urmând apoi răspunsul din partea d-lui Ion Ghica, ambele având a se publica în Anale.

La orele 3 și jumătate, A. S. R. rădăcă ședința.

Președinte, Carol.

P. Secretar general, B. P. Hășdău.

Ședința generală, din 21 Martiu st. v. 1880.

D. canonic T. Cipariu, anunță că va veni în cursul acestei sesiuni, ceea ce se primește de către Academie cu o viuă plăcere.

D. J. Vulcan, mulțamește printr-o adresă pentru onoarea de a fi ales membru corespondente al Academiei.

D. J. Puscariu, trimite Academiei o gramatică manuscrisă anonim al limbii macedo-române, o mare chartă în 6 foi a țărilor dunărene, și 4 lucrări proprii ale d-sale, un memoriu istoric despre Seliște și Talmaci (Omăș) ungurește; o gramatică română pentru usul oficial, nemtește; apoi: disertațiune despre împărțirea politică a Ardélului și opuscul intitulat „Orele libere”. Darul se primește cu gratitudine și se transmite la bibliotecă.

D. Cotov din Harșova, anunță trimiteră continuățiunii traducerei sale din Titu-Liviu.

D. N. Crețulescu anunță din Roma despre imposibilitatea în care se află de a veni să ia parte la lucrările din această sesiune.

O comunicațiune analogă din partea domnului J. Sbiara din Cernăuți, cu alăturarea unui certificat medical.

De asemenea din partea d-lui Fătu din Jași.

În urma acestor comunicațiuni d. Hășdău, depune în dar din partea archidiaconului Timuș, student la facultatea de litere, un prețios crisov dela Jancu V. Sasul din 1580, relativ la familia Moțoc și contrasemnat de marele logofăt Stroici cu litere latine.

Se primește cu recunoștință și se trimite spre examinare la secțiunea istorică.

Ședința generală din 22 Martiu st. v.

D. Bariț oferă un exemplar din „Analele Asociațiunii transilvane, I-a fasciură. Se primește cu gratitudine.

Primindu-se dela D. Cotov din Harșova, manuscriptul cu continuarea traducțiunii din Titu-Liviu, se transmite la comisiunea ad-hoc.

D. Spasici, secretarul legațiunii serbe dela Constantinopole, trimite în dar Academiei 22 opusculă în limba serbă, cari se primesc cu recunoștință.

Ședința generală din 24 Martiu st. v.

Se primește dela d. Odobescu din Paris, din partea Academiei de inscripțiuni, în schimb pentru publicațiunile Academiei române: 15 vol. de „Comptes rendus”, 7 vol. de „Mémoires de l'Academie”, 11 vol. de „Mémoires présentés par divers savants” și 10 vol. „Historiens des croisades”. Primindu-se cu plăcere, se transmite la bibliotecă.

Având a se procede la alegerea unei noi comisiuni pentru revisuirea ortografiei române, se naște o discuțiune prealabilă, decă trebuie să se aleagă din corpul total al Academiei său numai din secțiunea literară. Se admite prima opiniune și se aleg cu majoritate d-nii Bariț, Hășdău, Alexandri, Quintesc și Maioresc.

Ședința generală din 31 Martiu st. v.

Se citește și se aprobă statul de prezență al membrilor pe 14 zile expirate.

D. Bariț dă semă de lucrările pendinte său gata ale secțiunilor istorice.

Se pune în discuțiune raportul secțiunii istorice despre manualul manuscris de geografă al d-lui G. Popescu și se primesc conclusiunile acelu raport.

D. Ștefanescu oferă din partea sa și a d-lui Aurelian un exemplar din Revista științifică pe anul X pentru biblioteca Academiei.

D. Bariț dă citire raportului despre cartea repositului D. Rallet: „Suvenirii și impresii de călătorie”, analizând-o capitol de capitol, și căutând în ea o oglindă credincioasă a grelei epoci când s'a scris și a frumosiului caracter al autorului.

Această lectură producând cea mai viuă impresiune asupra Academiei, d-nii Ion Ghica și Alexandri, cari avuseseră ocaziune de a fi în Constantinopole pe timpul când veniseră acolo cei doi mari români, Rallet și Costache Negri, pentru a stăru în privința secularisării averilor mănăstirești, completează raportul d-lui Bariț, dând amărunte asupra energiei și fineței cu care au lucrat ambii trimiși, și insistând asupra importanței memoriilor și actelor de corespondență ce caută să fi remas după Negri mai cu semă. D. Alexandri adăogă, că ilustrul reposit i-a încredințat d-sale, cu limbă de mörte, mai multe lăci cu hărție, pe cari însă, nefindu-i până acum remise, nu le-a cercetat încă, dar speră că o va putea face peste pușin și că va găsi acolo multe tesăure pentru istoria epocii.

D. Babeș mulțamește d-lui Bariț de a fi provocat o discuțiune atât de interesantă. D-sa constată, că și Români de peste Carpați au avut a trece prin lupte analoge cu acele în cari cu mai mult succes au luat o parte atât de stălicută Negri și Rallet, și că și acolo există său au existat în această privință memorii prețioșe, unele ne-publicate încă, altele perdute și retăcite. D-sa exprimă dorința, că amăruntele date de d-nii Alexandri și Ion Ghica, să se alăture în Annale ca apendice la raportul d-lui Bariț.

Ședința generală din 1 Aprile st. n.

Cetindu-se și aprobându-se procesul-verbal al ședinței precedente, d. Quintesc depune o declarațiune din partea d-lui Negrescu, cum că a cumpărat cu 400 lei gramatița manuscrisă românească din 1757, despre care a se vedea procesul-verbal din 29 Juniu 1879, și că este gata ori când a o ceda Academiei cu acelaș preț.

ALBINA CARPAȚILOR.

Apare la 15, și ultima în-cărel luni, în fascicule de 2 côle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. sôd 70 baot. — Abonamentele se fac la editorul W. Krafft în Sibiu, la colectant. la oficiile postale și la toate librăriile.

Dina.

Novelă originală.

(Continuare.)

— „Acest Bondeaux nu este rău“, continuă el, „dar așa vrea să vîd la dessert cum stă cu Bourgogne-ul.“

Drept dovadă despre ceea ce dîsesse Emil, butelia de Bordeaux fu golită într'un moment și băiatul, la ordinul Mentorului, apăru cu o venerabilă buteliă de Chambertin, culcată într'o coșarcă de argint.

— Bagă de sémă, prietine, să nu turburi acel nectar. Ar fi pagubă de el,“ dîse Emil.

— „Fiți fără grije, Domnilor“, respuse băiatul. „Cunosc prea mult valórea vinului nostru, pentru ca să-l stric prin vre o procedură nenorocită.“

— Ești un brav băiat,“ dîse Emil.

Ganimedul modern destupă butelia cu cea mai mare grije, și turnă lichidul limpede și roșu în păhare curate. Cei doi amici duseră deodată păharele la gură, și scôseră o exclamațiune de surprisă plăcută.

— „Bravo, vinul este escelent!“

Băiatul ieși satisfăcut.

Nimic nu dispune pe om la îndestulare cu sôrtea sa, ca un ospet bun, un vin escelent. Cei doi amici, după ce goliseră câteva pahară, simțiră o bună-stare deosebită strecurându-se în sufletul lor, și se întinseră cu haznă în comódele lor foteluri. Jorgu însuși uită pentru moment desgustul de viață, se simți renviând sub calda influință a generosului vin.

— „Veți tu, dragul meu Jorgule,“ dîse veselul Emil, făcendu-și o țigară, „viața tot nu e atât de próstă, după cum și-ar închipui cineva. Totul e, să șci de unde s'o apuci. Har domnului, eu n'am avut motive nici odată să cărtesc în contra providinței. Am trecut preste greutăți cu ușurință și voiți trece și de aci înainte încredendu-mă în buna mea stea.“

— „Ești, dêu, fericit, să poți vorbi așa,“ observă

Jorgu cu fruntea încrunțată. „Fiiu al Parisului, ești demn de numele lui. Pe mine m'a creat natura mai impresionabil și, vai, a trebuit să simt urmările acestui favor seú nefavor. Am suferit grele lovituri.“

— „Când ai avut timp de a suferi? Te-am văcut tot în Paris, afară de scurtul timp, cât ai stat în patria ta. Te-am cunoscut cel mai vesel soț de petrecere, și numai acum, de câtva timp, te vîd cuprins de desgust.“

— „Dragul meu Emil, petrecerea a fost numai un mijloc de a uita. Închipuește-ți, am fost înamorat.“

— „Înamorat, tu? Ha, ha, ha! acesta într'adevăr e destul de comic.“

— „Da, înamorat. Nu era însă acel simțemnt trecător, pe care-l au tinerii atât de des pentru cea dintâiu femeii frumoasă. Nu, era o pasiune ne bună, care mă împingea cu o putere iresistibilă, să mă arunc la genunchii acelei femei și să-i fiu sclav totă viața.“

— „Ceea ce-mi spui tu, e atât de nou pentru mine, încât nu mă pot reculege. Nu-mi pot închipui pe Jorgu Ghermănescu cu astfel pe pasiuni în suflet. Și de sigur ai fost ascultat cu atențiune și ai biruit fără multă greutate?“

— „Biruit? Am fost respins cu recelă. Și tot o iubiam, că-cî, ah, era atât de frumoasă și de mândră. Dar eu încă sunt mândru, amorul propriu m'a făcut să fug, să caut uitarea. Am căutat-o în plăceri, și am găsit desgustul. Har Domnului însă, cel puțin nu mai iubesc.“

Jorgu tăcu și ochiul seú visător se ațintă asupra tavanului. Acest curs de idei îi adusesese érá-și aminte de Dina și, multămită vinului de Bourgogne, fantasia sa înfierbentată desmierdă un moment acel chip mândru, pe care inima sa îl uitase.

— „Ești sigur că ai uitat-o?“ dîse Emil.

— „Sigur. Nu mă suut capabil de a iubi. Am îmbetrănit înainte de timp. Ași vrea să o văd pentru a-î arăta totă indiferența mea.”

— „Bravo, aci te recunosc. Bărbatul nu trebuie să se lase a fi purtat de nas de acele încântătoare ființe. Tractează femeia ca pe un copil și o vei înșela, tractează-o ca un lucru serios, ea te va înșela.”

— „Am tractat-o în toate modurile. Trebuie să o vești pentru a înțelege, că ea merită să fiă iubită. O recelă preste totă așteptarea face însă un sloi de ghătă dintr-o frumsețe meridională. Ochiul ei, ale căruia flacări ar putea aprinde un incendiu în inima ori-cărui om, e rece ca un stilet de oțel. Buza ei trandafiră, care ascunde tesauri divini, este mândră ca a unei regine. Este în ea ceva, care te atrage și-ți impune tot deodată. Te simți în apropierea ei în prada unor simțăminte cu totul opuse, și-mi vine a crede că numai noutatea acestor impresiuni m'a sedus a o iubi.”

— „Mă faci prea curios, așa da mult să văd minunata ta frumsețe.”

— „Nu-ți dori această fericire, că-ți ai plăti-o scump.”

— „Haida de. Nu s'a născut încă femeia, care să fiă periculoasă pentru liniștea sufletului meu.”

Atunci o muzică veselă resonă pe promenadă.

Emil se sculă de pe fotel, rădică staturile și ieși în balcon. Jorgu, cuprins de amintirile, pe care le redeșteptase în sufletul său conversațiunea de mai înainte, încă se rădică și urmă mecanice amicului său.

Sorele ama apröpe de apus, ultimele lui rađe roșietice alunecău peste culmile pletöse ale delurilor. O ușoră adiere recoroasă a vântulețului de séră aducea parfumuri de flori. Era o minunată séră. Tot publicul, cât cuprindea Spa în acel moment, se afla pe promenadă. Trăsuri mici cu coșuri de nuele, trase de câte un cal, așa numitele „paniers” urî caracteristice ale orașului, duceau părechile de óspeți. Călăreți eleganți alergău în toate direcțiunile, ér o mare de ómeni pedestri gusta plăcerile unei frumoșe sérî.

— „Dumnezeule, ce femeia admirabilă!” exclamă deodată Emil cu ochii îndreptați spre unul și același punct. „Privește, Jorgule, amanta sufletului tēu n'a putut fi măi frumoșă.”

Jorgu își îndreptă privirea în direcțiunea indicată; el tresări ca mușcat de o viperă și deveni palid ca un mort. Era Dina în costum de amazonă cu prietina ei Ana, însoțite de Scarlat și de un domn măi bătrân, pe care Jorgu îl recunoscă de unchiul Dinei.

Ca printr'un efect al electricității, ochiul Dinei privi cătră balcon. Un moment ar fi creșut cineva, că are să cadă de pe cal; corpul ei se plecă într-o parte, ochii i se închiseră și frênele atărnară slobode pe grumazul focosului animal. Scarlat neliniștit era să-î alerge în ajutor, dar Dina se reculesă într-o clipă și cu un zimbet ángeresc întinse mâna fratelui ei.

Acastă scenă avu durată unei secunde, dar ea nu scăpă ochiului pătrunzător al lui Jorgu. Ce se petrece atunci în sufletul acestuia? El simți ca un fior de plăcere și de spaimă trecându-î prin totă ființa, 'apoi o scinteia de speranță renăscu în inima sa. Etă dar toate silințele de a uita zădărnice. O singură privire fusese de ajuns pentru a delătura totă acea cataplasma vindecătoare, pe

care o aședase cu mult necaz, și rana adencă începu a-l durea măi rău ca ori-când.

În prada unei agitațiuni violente, Jorgu duse mâna la față pentru a remănea necunoscut de Scarlat și a-și ascunde singur obiectul unei pasiuni renăscende.

Când redeschise ochii, cavalcada dispăruse, dar Ghermănescului încă îi succese să se liniștescă. Era timpul. Emil, care fascinat de vederea Dinei, nu văduse nimic din ceea ce se petrecuse, întorse acum ochii cătră Jorgu. Acesta era rece și indiferent ca totdeauna.

— „Nu cunoști acea ființă adorabilă?” duse înflăcăraturul francez cu entusiasm.

— „N'am acea fericire,” răspunse Jorgu cu recelă.

— „Pecat, pecat. Dar nu face nimic; o voi cu-nóșee cu ori ce preț. M'a înebunit cu o privire, și cred, că nu i-am remas indiferent; văduț-ai cum a pălit?”

— „N'am văduț nimic, dragul meu.”

— „Ce dracu, ești de petró, ori de ghătă? Nu simți totă ființa topindu-ți-se la rađele focöse ale ochiului ei mândru. Este chiar ochiul descris de tine: focos și rece tot deodată, este chiar buza mândră de regină desprețuitoare, dar ascundend tesauri misterioși. Spune, nu sémănă cu acea ființă, care te-a fármecat.”

— „Nu gășesc, dēu, nici o asemănare. Femeia acesta nici nu mi se pare o frumsețe atât de ireproșabilă. Și-apoi nu șcie călări; n'ai văduț că era să cadă de pe cal?”

— „Ah, ce om, ce om! Aveai dreptate, că ți-ai ucis inima cu acele petreceri fără cumpet. Eú însă nu, și iubesc de acum ca un nebun.”

— „Iute te-ai aprins,” duse Jorgu cu un suris silit. Lucru ciudat! Un nou simțemnt necunoscut până acum se strecură în sufletul său. Era gelos de Emil. Acest simțemnt teribil îi strinse tot sângele la inimă. Dar decă tinérul Francez, cu îndrăsnela și impetuositatea caracterului său ar încerca să câștige inima Dinei și ar reuși. Oh, acesta nu se putea. Suferia să nu fiă el iubit, dar ca femeia, care l'a desprețuit, să iubescă pe altul, acesta n'ar fi fost de suferit.

— „Șci ce, Emil,” duse el, „mie mi s'a urit rău într'o singură și în acest cuib, haid să mergem mâne la Ostende.”

— „Visez, séu ai nebunit, dragul meu? Să părăsim acest paradis pământesc, unde se află ființe atât de încântătoare. Du-te, decă nimic nu te reține, eú „aci sunt, aci rămân”, ca eroul dela Magenta.”

Jorgu și-ar fi strins amicul de gât.

S'a hotărît, trebuia să rămână, ori ce ar aduce sórtea cu sine. Și-apoi, cine șcie, mișcarea Dinei îi dase óre-care speranță. Un singur suris din partea ei, ar fi fost în stare să-l facă a uita toate suferințele, ce îndurase.

— „Decă remăi tu, voiú remănea și eú,” duse el. „Ími e tot sna de mă voiú urf aci séu într'altă parte.”

— „Uritul îți va trece, haid' să facem puçină toaletă și să mergem la preámblare. Ce gândesci? N'am putea cerceta balul de astă-séră; póte frumoșă necunoscută de adineóri se va afla acolo.”

— „Nu, dragul meu, eú rămân aci. Mi-e silă să mă mái îmbrac. Du-te tu cu dumnezeú.”

— „Cum vrei, Jorgule, eú mi-am fácut datoria.”

— „Te rog să nu te stinghirești cătuși de puçin

pentru mine. Dăcă te-ai acomoda după mine, s'ar părea că s'a legat viața de un cadavru. Abdic la rolul de Telemac, deorece venerabilului meu Mentor i s'au aprins călcăele."

Emil roși puțin, dar rise cu veselie.

— „Într'adevăr“, duse el, „mult a ținut relațiunea artificială, ce ne construiserăm.“

— „Förte mult! Mi se pare, că de aci înainte voiü fi silit a-ți împrumuta o parte din recela mea, pentru a te scuti de nerođii.“

— „Ah, bah! de sigur nu vor fi nici cele dintăiu, nici cele din urmă.“

Dicend acestea, Emil se duse în odaea de culcare, unde se aflău gémantanele cu haine, pe când Jorgu împinse un fotel pe balcon și se aruncă într'ensul cu o oboselă vedită.

Peste cinci minute, Emil ieși pomadat, parfumat și fraged, ca și când n'ar fi venit în liniă dréptă dela Paris.

El strinse mâna lui Jorgu, înainte de a părăsi hotelul.

— „Pöte că s'ar cădea să nu te las singur,“ fi duse el cu sinceritate, „dar értă-mě, amice. Într'un cas analog, tu încă n'ai face altfel.“

— „De sigur“, răspuse Jorgu cu un suris. „Ți-am spus să nu te stinghirești cătuși de puțin.“

— „Adio“, mai adăogă Emil și ieși din hotel, scorbând scările cu o ușurință plină de eleganță.

Jorgu vădu statura lui grațioasă desemnându-se în mijlocul mulțimei vulgare, care împlea stradele. Emil par că simți căutătura amicalului său pëtrundându-l, că-cî el se întorse, îi surise încă odată, și făcându-i un semn cu mâna dispăru în îmbulzélă.

Ghermănescu remase câteva minute cufundat în gânduri. Bórea serii îi undula bucelele de abanos, care încadrau fața lui palidă și obosită. Ochii lui negri, măriți prin cercurile albastre, ce-i impresurau, luaseră o expresiune duiósă. Era frumos astfel, ca icóna suferinței și a desperărei neputincióse.

Câteva dómne, care ședeau pe băncile promenadei, descoperiseră aca figură interesantă de pe balcon și-și îndreptaseră binoclurile asupra ei.

— „Adonis“, duse una.

— „Don Juan“, adăogă alta.

— „Idealul frumșeții bărbătești,“ întări a treia cu mai mari pretensiuni poetice.

— „Trebue să fiă nu American, un mulatru“, mai duse cea dintăiu.

— „Ori Spaniol“, a dóua.

— „Ori Italian“, a treia.

Jorgu într'aceea par că luase o rezoluțiune, că-cî ochiul lui lángeđind se aprinse, ér fața-i melancolică căpëtă ócrecare expresiune energică. El se sculă din fotel și întră în salon.

Ajungend lângă masă, se rezimă de ea cu o molicuine meridională și érá-și remase pe gânduri.

— „Dar la ce?“ duse el. „Am uitat-o! Sunt sigur că am uitat-o?“ Apoi el dede din umeri, dar se duse în odaea de dormit și-și făcu toaleta cu încetul, ca și când timpul i s'ar fi părut prea lung.

Când fu gata, veni éráși în balcon și până a-și trage mânușile mai aruncă o privire indiferentă asupra publicului. O exclamare de bucuria resună din mulțime. Un frumos tinér se aruncă din mijlocul ei în hotel, în trei sărituri urcă scările și în momentul cel mai de aproape se afla în brațele lui Jorgu. Era Scarlat.

— „În sfërșit, te găsesc“, duse fratele Dinei. „Unde mi-ai âmblat? Ce prietin réu. Să nu spuți tu nimic. Dar ce vėd, ești palid, obosit, fost-ai bolnav?“

— „Dragul meu Scarlate, mă întrebă atâtea lucruri de odată, încât nu pot să-ți răspund la tóte,“ duse Jorgu suriđend și stringend cu căldură mâna fratelui Dinei. „Așadar tot v'aduceți aminte de mine? Nu m'ați uitat cu totul?“

— „Dăcă ne-aducem aminte! Dar tótă lumea a fost surprinsă neplăcut prin plecarea ta fără de veste. Nu șcia nimeni ce să credă. Și familia mea a fost consternată, că nu ți-ai luat nici măcar adio. Pöte că n'ar trebui să ți-o spun, dar Dina însă-și a fost förte tristă.“

Jorgu simți tot sângele urcându-i-se în cap, el întorse ochii într'altă parte și se uită cu o atențiune deosebită la mulțimea peștriță, care tot împlea promenada.

— „Ei, dar par că voiai să ieși,“ duse Scarlat care băgă de sémă confusiunea amicalului său, deși acesta nu durase, decât un moment. „Nu voiü să te rețin, din contră te voiü însoti și dăcă n'ai nimic în contră te voiü conduce în locuința noastră, unde unchiul meu și Dina, și... Ana,“ adăogă el după o paușă cam roșind, „vor fi încântați de a te revedea.“

Jorgu nu mai putea sta la îndoelă. Trebuia să urmeze acestei invitări făcute fără nici o ceremonie. Sórtea părea că voeșce să-l apropie de femeia, de care fugise. El se lăsă în mâinile ei cu ochii închiși, neșciind unde va să iasă. Nici nu voia să se mai gândescă.

— „Să mergem, Scarlate,“ duse el, „mă voiü bucura și eu de a revedea pe ai teli.“

— „Așa veđi, cel puțin îți vei repara greșelă, ce ai comis, și pe viitor te vei păzi de a mai reveni asupra ei,“ observă Scarlat suriđend. „Pe drum îți vei spune cauza plecării tale grabnice și-mi vei istorisi aventurile tale.“

Era atâtea tineretă și viață în fratele Dinei, încât Jorgu se simți óreșicum mângăiat în vecinătatea lui. El începu a spera, că va mai putea fi fericit vre odată. Scarlat din parte-și era vesel, că-și regășise amical pierdut.

Astfel ieșira amëndouă la braț cu fețele suriđende și trecură povestind prin îmbulzélă puclului, care admira sincer pe acești frumoși ómeni.

(Va urma.)

Stéua.

Într'o luntre ușorică
Eü odat' plutiam ușor
Și plutiam fără de frică,
Cu plăcere și cu dor;

Că-cî o stea conducătoare
Dulci speranțe-mi întindea,
S' oprase luntrea-mi plutitoare
La jermul ce se vedea...

Dar' vai! stéua lucitoare
Un nor o a coperit
Ș' acum fără conducătoare
Luntrea mi s'a rétăcit...

Și viața-mi e amară,
Că-cî eu n'oi voiü mă vedea,
Ș'a mea luntre va să péră
Și eu voiü peri cu ea!

Al. I. Hodoș.

Sătenii.

Vodevil național în 4 acte de **Aleksandru P. Petrin.**

(Continuare.)

Scena 4.

Moise și Bloju.*Moise.* Apoi cum ți-am spus, nu glumesc.*Bloju.* Știu că tu nu glumești, dar glumește altul.*Moise* (furiOS). Bloje! am spus se nu faci la mine comedia, ce grige ai tu de Georgiță, el este la mine banî dator el trebuie se platescă.*Bloju.* Ce banî ți-e dator?*Moise* (furiOS). Grigea ta nu este.*Bloju.* Ai dreptate, Iudo, dar vréu să știu.*Moise.* Restignit eü pe tine, de ȃici mie Iudo?*Bloju.* Mai curénd te restignesc eü pe tine, decăt tu pe mine, insé tu vrei să restignești pe pécuarul nevinovat? —*Moise* (furiOS). Ah! ți spun, Bloje, cu mine nu face comedii, la voi Româniî place a bea rachiü și a nu plăti, insé nu merge așa tréba, pân este emanțipation la noi, avem dreptul tot.*Bloju.* Da, Iudo! pân' ce vè vom sprijini, voi belii, și tundeți óea după plac; domnilor le place, că-cî lăna e bună, măcar cât de pučină, dar îți jur pe sânta cruce, că nu vei pëta onórea unuî țëran nevinovat, care nu te-a aflat de vrednic nici să vorbescă cu tine . . . . .*Moise.* Bloje, nu . . . . .*Bloju.* Piei de-aici, satano, fariseute, cugeți că și pe mine më vei juca; eü sunt sërman, dar de omeniă, nu-ți sunt dator ca să am recóre de tine, numai îți spun că vei avea friguri de mine. Placă, fă pëcatul têu nerușinos, închide pe pécuarul Georgiță, care este nevinovat, placă și jură strimb, că-cî asta-ți este pita ție, care n'ăi D-deu, n'ăi națiune, și prin urmare nici onóre națională. — Tu te slobodi la fapta cea mai rușinosă, dar să ști că asta-ți va fi cea din urmă; să ști că pânea ce-o mănânci din sudorile țëranuluî legat la pământ, te va bate . . . . .*Moise.* Mi rog . . . . .*Bloju.* Am gătut-o! însemnă-ți-o după ureche, și cugetă că Românul este îndelung răbdător, dar și crud resbunător față de lotrii, cariî voesc perirea lui (iese).

Scena 5.

Moise. Brr! heiliger Jacob, m'am șemerluit, capet sgerciurile. — Vai, vai mir, vas ist geschehen, ce rușine pe Solomon al meu este, cum bajocorit dobașul acesta pe mine, insé eü spun érá că Iuda rabdă ca Christos (scuturându-se) vai mie, Moise (uimit) rabdă palme, bajocorit, și tóte, apoi atuncî sub masche de nevinovat, (cu gest) 11 omórá pe totdeuna.

Scena 6.

Moise și Chinezul.*Moise.* A, bună diminéța, D-le Chinez.*Chinezul.* Să trăești, jupáne, d'apoi ce noutate?*Moise.* Rëu, tot rëu, am auđit că pecariu vine în sat.*Chinezul.* Nu vine, așa va fi bine.*Moise.* Cum să nu fiă bine, asta am ȃis eü la ómeniî în cărcimă.*Chinezul.* Și ce ȃis ei?*Moise.* Ei toți se bucură, că au Chinezul așa înțelept, eü 'ți spun la omeniă mea, Chinez, chi li am spus, când vine rëndul la alegerea nouă eü dau 2 oche de vin, și unul de rachiü, în sănătatea Chinezuluî, ce face bun la satul nostru.*Chinezul.* Și ce-or ȃis?*Moise.* Se or bucurat fórte, afară de . . . . .*Chinezul.* Și cine a fost nimernicul acela care a cutezat . . . . .*Moise.* Pécuarul Georgiță . . . . .*Chinezul.* Lasă că-î arët eü lui ce póte un Chinez.*Moise.* Așa i-am spus și eü, veđi mie-mi datorește tot satul, ah! pardon Chinezul nu, și apoi eü ved che ómeniî nu pot plati mie, eü nici nu fac sila, ci cu camete micî, că-cî așa cere gescheft al meu, aștept până póte plati. — Așa a fost și cu Georgiță, el nu dator mie de mult 10 fl. și a ȃis che tot nu are banî, să-l aștept. — Dar' acum când batjocurește el pe Chinezul, și D-l meu, mi rog de iertare, eü trebuie să resbun mie, nu-l mai aștept.*Chinezul.* Bine faci, trebuie pedepsit un astfel de nemernic.*Moise.* Și eü cugetat la acésta, măcar că eü nu voesc rëul niménni, decî te rog să bine voești a mi face dreptate.*Chinezul.* Cum nu, vrei să-l chiám la judecată?*Moise.* O! ți mulțamesc de atâta bunătate. — Înse astăđi este sərbătóre.*Chinezul.* N'are nimic de ȃis, fiă și sərbătóre, ce-mi pasă mie, când este vorba de a face dreptate, atuncî nu este, și nici nu cunosc sərbătóre, (furiOS) oiü vedea eü fi-ya Georgiță închis seü ba (merge la ușă și strigă) Dobașule, hai iute.*Moise* (aparte). Intrig dela țërá nemțesc.

Scena 7.

Cei de sus și Bloju.*Bloju.* Placă, Chinez.*Chinezul.* Du-te, și adu pe Georgiță al lui Stancu aici! —*Bloju.* Pricep, dar' de ce?*Chinezul.* Nu-i grigea ta.*Bloju.* Te pricep, Iuda ér vinde pe Cristos pe 30 de arginți.*Chinezul.* Nu vorbi multe, ci caută-ți de catrafuse.*Moise.* Ce om fără omeniă.*Bloju.* Îți cred, dar' crede-mé că jertfa nu ți-a pica (iese).

Scena 8.

Cei de sus și Iléna.*Moise.* Mè mir cum poți ținea așa ómeni la Dumita?*Chinezul.* Acum și-a căscat gura pentru întăia órá, cuget că nu va mai fi.*Iléna.* Taică, auđi că Georgiță al lui Stancu ar fi dator jupânuluî Moise, cređi tu?*Chinezul.* Cum să nu cred! seü nu-l pärește togmai acuma? —

În Bruceei: P'ace royale și palatul ducilor de Flandra. (Pag. 223.)

Iléna. Eü nu ași crede așa ceva de el, tot satul vorbește că el nu âmbă la birt.

Moise (aparte). Ai, va! (tare). Cum nu imble?

Iléna. Așa vorbesc ômenii.

Moise. Ômenile nu știu nimica, el vine pe la meșul noptii, și șede până câtra ziua cu alți pëcurari.

Iléna (aparte). Mișelul, cum minte (iese).

Chinezul. Ce blăstemat, bine-a dis, cine-a dis, „căr-bunele stins te arde pân' la os.“

Scena 9.

Cei de sus și *Georgiță*

Georgiță. Bună-vê diminêta! —

Chinezul. Mulțam, dar' tu, ce comedii faci, de nu plătești banii omului.

Georgiță. Ce fel de bani?

Moise. D'apoî nu știu, *Georgiță*, acei de ce florinți pe rachiü.

Georgiță. Hai d'aci, necuratule, ce vorbești?

Moise. Da, 10 fl., nu te face che ai uitat.

Georgiță. Pe suflet, Chineze, omul acesta este nebun.

Moise. Ah, mi rog, eü nu nebun pe banii mei.

Georgiță. Dar când am fost eü în cârcimă?

Moise. Ah! numai tu știu, ce întrebî pe mine?

Georgiță. Nu më scôte din răbdare, că pe sufletul meu îți rad nișe palmi.

Chinezul. Më rog, nu așa iute. D-lui te părêșce că ești dator, cum și e, caută de-î plăteșce, seü de nu te închid.

Georgiță. Pe mine më închidî, ași vrea să știu de ce?

Chinezul. Veî vedea de ce.

Georgiță (vrea se iêsă). Cu ômeni nebuni nu vrêu să, am nimic.

Chinezul. Eü nebun! blăstematule, și-oiü arêta cine e nebun. (merge câtra ușa și strigă) *Bloju!*

Scena 10.

Cei de sus și *Bloju*.

Bloju. Aud.

Chinezul. Caută și grigeșce de prăpăditul acesta.

Georgiță. Înfrêna-ți limba, că de nu și-o scot afară.

Chinezul. Închide-l.

Georgiță. Să nu puni mâna pe mine, că sunt nevinovat, nu știu ce vrêu ei dela mine, blăstematul de jidan dice că sunt dator 10 fl. eü, care n'am avut cu el în veci nimic.

Bloju. Este numai o mișeliă spurcată, care va veni la lumina zilei.

Chinezul. Închide-l îndată.

Georgiță. Chineze! D-tale îți iert, că-cî te-am prețuit mai pe sus de tôte, ba te-am și iubit că-cî . . . . Dar' lasă, D-ta ești înșelat de blăstematul acela. Eü më las a fi închis, când toți dântuesc la horă, când serbêză ruga, eü nevinovat voiü șede la închisóre, dar crede-mê că-mi voiü și resbuna, (aparte) Oh *Iléno!* *Iléno!* de ce më nefericiși așa, pe mine care n'am nimic afară de onóre; și acêsta să mi se răpêscă? Oh *Iléno!* de ce nu më lâsași să më retrag în munți, tu më bucurași cu o speranță de fericire, și tatăl têu sedus de alții, la ruga satului, în loc de joc, më aruncă în intunerecul închisórei (plânge).

Bloju. Cine-ar fi cugetat, că un jidan ar' pëta onórea unui fecior nevinovat.

(Cortina cade.)

ACTUL III.

Ruga satului.

Scena reprezintă ocolul bisericii, în care poporul român la rugă saltă după mândăli; țerani, țerance în părechi fac un rond ce ocolește lăutarii. La o parte Chinezul, Popa Vasilie, Moise și Stancu, conversând, Bloju, dobașul, nimeșce a finea ordinea în joc, dojenind pe cei ce voesc a face esces. — La rădicarea cortinei țeranii și țerancele jôcă. Capii comunei se delectêză, și Bloju se nimeșce a finea ordinea.

Scena 1.

Toți.

Chinezul (câtra țerani). Ei, copii, cum se pare?

Țeranii. Mulțam de întrebare.

Un țeran. Dar să și, Chineze, că jucaî de mi se udă tótă cămașa.

Chinezul. Bagă de sémă să nu rêcești.

Țeranul. Nu sunt eü așa de gingaș, ca să më rêcesc de ori ce.

Țeranii. Trăescă *Chinezul!*

Chinezul. Fiți în pace, și plecați câtră casă, este târziu. —

Țeranul. D-ta faci bine tôte, numai una nu.

Chinezul. Ce, fêtul meü?

Țeranul. Ne oprești dela joc, când jucăm mai bine.

Chinezul. Destul este, ce-î peste mêsura nu-î sãnêtos; acum până vê veți odihni puçintel, să-mi cântați una de jale.

Țeranii. De jale?

Moise. Legea lui Iehova dice, che după ris se urme plâns.

Bloju. Nû te mai cuminți și D-ta pe aici.

Moise (aparte). *Bloju* acesta mi frânge gâtul.

Toți (cântă. *Stancu* intrând între ei dice: din stihovna a 6-a. — cântă).

Lăudat să fiă *Dumneșeu*

În veci neconțenit.

Laude dar tot omul

Ființa făr de sfêrșit.

Chinezul. Destul, acêsta este dumneșească, și cu mult mai frumósă decăt să-o întrebuintăm aici, la joc; hei, *Blojule*, pune-te tu și începe una de jale.

Bloju. Bucuros, numai ascultați (cântă).

Un fecior tinêr, frumos,

Ce maica când l'a născut

Cu salbariuri de miros

L'a legat în al seü scut,

Ce 'n a sa copilăria

Se juca nevinovat

Și cu-o dulce bucuriü,

Din fluer a tot cântat.

Cânturi dulci de fericire

— Gura dulce-i resuna —

Legănat pe-a ei iubire

Mândrei sale fntona.

Maî departe nu și-o pot cânta, că-cî am uitat versul.

Chinezul. Ce pagubă, că nu și, dar', feciori! cine șcie cântecul acesta, vină să se arate, (după a pauză) așa dar, nimeni?

O voce. Ba da, cum nu, étă-mê pe mine, eü știu cântecul acesta mai tot. (*Iléna* vine).

Chinezul. Ah! fata mea, tu şci cântecul (sărutându-o) gândit-am eu că tu trebuie să-l şci. — Tu, fata Chinezului, să audim.

Iléna. Unde a rămas?

Aureliu. La expresiunile sublime, ce voi a le descoperi amantei sale, drept manifest despre flacăra inocentă a amorului complet.

Iléna (uimită). Crede-mă, coconaşule, nu te înţeleg de fel.

Ţerani şi Ţerancele (rid).

Aureliu (furiOS). O, plebe servilă! ce îndrăznă orbă a manifesta neplăcerea unui teologisând, şi planissime unuia cu maturitatea dela cetatea Caprei, pe limba grecească: Keeskemét.

Bloju (cătră Ţerani). Tăceţi, nu faceţi ca să i se împle ferea de plévă.

Ţerani (rid).

Moise. Asta este prea mult.

Bloju. Nu rideţi, ómeni bunî, de voiţi să rămăneţi sdravenî, de risul mult vi se îmfă ochii ca la broscioi.

Ţerani (rid).

Bloju. Vedeţi, ca la copilul lui Moise, ca la Solomon.

Moise (esaltat). Abraham şi toţi sântii! ce vorbeşce omul acesta, auđi Sali, ce dice dirlóga de dobaş, che Salomon, bubele nostru micuţ, din care voesc se fac cultus séu finanţ ministru unguresc, are ochi de broscioi, oh, oh, ce vătémare!

Ţerani (rid).

Chinezul. Acum încetaţi, destul ris, Iléno, să te audim, bagă de sémă să nu sminteşci.

Iléna. Bucuros, taică, dar' nu şciú unde-a rămas?

Chinezul. A rămas acolo că . . . (cătră Popa) unde a şi remas?

Popa. Da, a remas la ca . . . (cătră dascál) unde a şi remas?

Stancu. Da, a remas la . . . (cătră Moise) unde a şi remas?

Moise. Che Salomon al meu are ochi de broscioi, vai, ce ruşine pentru mine.

Ţerani (rid).

Chinezul. Lasă-te cu Solomon! Coconaşule Aureliu, unde a şi remas?

Aureliu. Eú in cestiunea acésta mi-am dat umilita moţiune, dar (furiOS) Plebea!!

Bloju. Véd că séu nu vè aduceţi aminte (aparte) pentru că nu aú minte de fel (tare), séu aţi uitat-o. Am rămas că ce-a vrut să đică el dragei sale.

Iléna. Şciú, vedeţi, am a vè spune că pécurarul acela.

Toţi. Pécurar?!

Iléna. Da, că pécurarul acela a iubit pe o fată mai bună în stare decât el. — Şi se temea a-i spune că-o iubeşce. — Şi așa cânta:

Dar nu pot, crede-mă dragă,
Eú-s sêrman şi nevêđut,
A ta iubire mi-e prangă
Inima-ţi sóre căđut.

Şi apoi fata de multe ori îi respundea ér prin cântece.

Chinezul. Frumósă istoriá, şi cum sună cântecul acela? —

Iléna. Crede-mă tăicuţá, cá eú nu şciú.

Chinezul. Tu nu şci, el nu şcie, apoi cine va şci?

Dochiţa. Décá-ţi place, Chineze, așa de tare cântecul acesta, eú vréú să ți-l cânt, însă te rog să nu bagi în sémă de voiú sminti.

Stancu. Cum să sminteşci tu, ángerel, asta nu se póte.

Dochiţa. Nu te sili a-mi da laudá invêţátorule, cá-cí pot fi făr' de ea.

Ţerani (rid).

Stancu (cătră Moise). Tot Dochiţa cea vechiú.

Bloju (cătră Ţerani). Şi dascálul nostru n'are chef réu.

Ţerani. Cá nici Dochiţa nu e uritá.

Bloju. Dar' nici Georgiţa pécurarul nu e códa bărbátilor.

Dochiţa. Hei, ce glume şci D-ta, Blojule, mai bine-ar' fi de ți-ai căuta de acuşi, ți-ai şci spune de cine.

Chinezul. Eí, destule glume, acum Dochiço, fata moşului, începe a cânta, tú Iléno ajută-i unde nu şcie, ér tu, Blojule, ca vulpe vicléná, fá-te cá nu ții nici cu una nici cu alta şi ajută-le a cânta.

Dochiţa. Cum mi-se pare, a rămas la respunsul dragei.

Toţi. Ai dreptate.

Dochiţa. Aşa dará, draga pécurarului, când se revêrsaú dorile, şi când cugeta cá el va trece cu turma lui pe lângá casa ei începea a cânta:

Lacrima de bucuriá
Îmi stá 'n ochi ca un sáruţ,
Zimbetu-i de veselíá
Când pe buze s'a născut.

E sêrman dar' de-omeniá
Pécurar dar' frumuşel
Ce 'ntreb de-altá bucuriá,
De-avutiá, ángerel.

Te iubesc, o fericire,
Te iubesc ne încetat
Vino dá-mi a ta iubire,
Talismanul mult căútat.

Chinezul. De minune, mi se pare cá cântecul acesta l'am mai auđit eú?!

Dochiţa (frivolá). Cum nu, bade Stavre, şi Iléna-l şcie (ride).

Iléna (confusá). Da, tăicuţá-l şciú.

Chinezul. Şi veđi, eú numaí arare-ori te aud cântându-l, asta e lucru de minune.

Aureliu. Şi plebea servilá are misterionele inimei, ca misteriosităţile Tuilierielor din a lumei cetate Paris.

Dochiţa (veselá de triumf). Şi adeseori se întélنياú junii îndrăgiţi, dar mai de-unađi îi conturbá o fetiţá veselá, ce veni la fántáná, cu un cântec de tot vesel (privind pe Stancu). Hei, așa este lumea, nimeni nu-i póte da de fir, décá ar' îndrăsní multe fetiţe a spune feciorilor, cá-i iubesc, atunci D-đeu şcie câtá fericire ar fi pe lume, dar ele se retrag de ruşine. — Eú din parte-mi, nu mé pot cái cá n'am cântat dráđuţului meu, adică înţelegeţi-mé, pe carele eú îl iubesc. Lui nici cá-i pasá, dar' era bine de-i pásá, cá-cí dórá . . . D'apoi așa e lumea, pe cine iubeşci, acela nu te iubeşce, şi cine te iubeşce, pe acela nu-l iubeşci.

Multe inimi iubitoare,
Câte locuiesc sub sóre,
Décã pline de sfielã
Nu și-ar lua îndrãsnelã
Sã-și șoptescã-adeseorî
C'au un suflet iubitor,
Cu a lor próstã iubire
Și-ar trage nefericire.

Și eu-'s fatã iubitoare,
Martore mi-e sântul sóre,
L'a iubitului privire
Tremur ah, de fericire,
Am fost bunã și voiósã
La tot pasu-î curiosã,
Më credeți eu nu-s de vinã
Inima-î de-a fost străinã.

A iubit altã fetiță,
El mi-a dis eu-a sa guriță,
Eú nițel m'am supérat
Darã nu m'am mãniat;
Am veđut-o și șiciú bine
Cã-i frumósã ca și mine;
Las iubescã-se mereú
Fiã fericiți cum vreú.

Dupã ce 'n al meu iubit
Am veđut cã m'am smintit
Un timp am fost întristatã,
Dar' nu mult, cã-cî deodatã.
Am ris dulce, și-am cântat;
Ce-am câtat n'am fost aflat.

Nu mãi plâng, cã-cî decã vreú
Capët iubiți câți vreú eú.

Stancu (cãtrã *Moise*). Complot, suntem vënduți.

Moise (speriat). Eú îmi spãl mãnile, eú sunt nevinovat.

Dochița. Și decã vë place, eú v'ași cânta și cântecul fetei aceleia.

Stancu. Lasã-te, *Dochiço*, îți strici glasul.

Dochița. Și ce-ți pasã D-tale de glasul meu.

Stancu (cãtrã *Moise*). Tot *Dochița* cea bêtrãnã.

Bloju. Se vede cã învêțatorului nu-i prea plac cãntece lumești.

Aureliú. Un om cu capacitațiune absolutã trebuie sã se ocupe cu idențialitãțile idențialitaților, idei mãi sublime, ca nu cumva sã se demitã la impietate D-đeescã.

Stancu. Așa e cum đici.

Țerãniú (rid).

Aureliú. O plebe servilã, ce îndrãsnelã órbã, mie a-mi manifesta neplãcere, care am învêțat a cunósce filosofia inimei, mie care cu sudorî grele am ajuns de a fi în stare a disputa despre acestã virtualitate, oh! îmi voiú resbuna și remunifeca ciocnitura onórei.

Bloju. Nu vë tânguîți, și modrul acesta al coconasului póte cã se ține de modrul învêțaților. — Dar' nu face nimic, gluma tot glumã remãne, — étã cimpoerul *Ciubala*, alergați feciorî înainte-î, ca sã ne đicã o horã țerãnescã.

Chinezul. Bêtrãnul *Ciubala* nici când n'a lipsit dela rugã, më mir cã vine așa de târđiú.

Bloju. Nũ ne impedeçã, sã ne petrecem bine.

(Va urma.)

Ceva despre petrile scumpe.

Încã în timpul antic, când era omul așa đicënd în copilãriã, i-au atras atențiunea unele petri lucitóre și frumos colorate. Întrebuințarea celor mãi multe petri scumpe se póte urmãri încã dela popórele de pe vremea lui *Moise*, care se folosiaú de dênsele mãi cu sémã spre înfrumșetarea sculelor și altor obiecte nu tocmai necesare. — Sceptre, coróne luciaú minunat de reflexele cristalelor de smaragd, de opal, de amethyst, de spinel ș. a., arêtând colorile cubiceului duple și triple. Acest us s'a transplantat din generațiune în generațiune pãnã în điua de ađi. Valórea acelor petri nu e acum atãt de mare cum era mãi înainte, dar întrebuințarea lor devine tot mãi feluritã.

Nu incape nici o îndoelã, cã petrile scumpe ale indiviđilor din anticitate au fost mãi curate, mãi prețuite și prin urmare mãi frumoșe, cã-cî aceștia le căutaú în adins în sinul pãmântului și numai atunci se folosiaú de dênsele, dupã ce se convingeau cã sunt veritabile. În timpul nostru se aflã în negoț multe petri, care nici nu meritã numele de scumpe, deórece seú sunt de tot false, seú nu sunt pe deplin curate.

Ca în toți ramii industriei, comerciului, așa și în negoțul minéralelor, se póte observa óre-și-care șarlatanism. Chemia ne învațã a falsifica cel mãi frumos rubin, cel mãi curat smaragd, cel mãi lucitor saphir ș. a. și acestã falsificare — precum vom vedea mãi jos, — e simplã și de multe orî atãt de frapantã, încãt la prima vedere și cel

mãi dibaciú mineralog se póte înșela. Ce e mãi trist, mulți neguțãtori de petri scumpe își vënd falsificatele lor cu același preț, ca și când ar fi produse naturale. Chimiștii în laboratoriile lor și-au dat silința a descoperi reguli, procese chimice, în metalurgiã, sticlãriã si în alte întreprinderi industriale absolut necesare, ér specialiștii egoiști se folosesc de legile chimistului pentru a înșela omenimea.

Însë pe lângã tóte dibãcia imitãtorului, naturalistul și cu deosebire mineralogul nu se lasã a fi amãgit așa de ușor. Fiúnd convins, cã dela legile eterne ale naturei nu se póte abate nimeni, cautã a analiza fabricatul specialistului înșelãtor cu ajutorul cristalografiei și al mineralogiei.

Ne-am propus a vorbi cu acestã ocaziune ceva despre înfãtoșarea, împãrtirea, calitãțile și falsificarea acelor petri scumpe naturale, care jócã o rolã mãi însemnatã în viața practicã!

Petrile scumpe se înfãtoșezã în sinul pãmântului de multe orî cristalisate în forme fórte diferite. Unele se aflã în vine de metaluri, altele formezã grupe de cristale de o mãrime fórte eterogenã, érá-și altele se aflã în diferite forme ciudate, precum în forma de gãlci, rãrunchi, apoi ca stalactite și stalagmite (produse adecã din picãturi mineralice).

Cele mãi prețuite petri sunt fãrã îndoelã cele cristalisate. Însë fiã în orî ce formã, pétra scumpã arare orî seú mãi nici odatã nu se foloseșce în industriã în starea

ei primitivă. Cu alte cuvinte, cele mai multe petri trebuiesc prelucrate mecanice înainte de întrebuițarea lor, adică trebuiesc polite, și curățite de toate corpurile străine. Numai printr'o prelucrare cuvințioasă primesc petrele acestea o lucire caracteristică.

Tote petrele scumpe cunoscute până acum se împart în cemerii după raritate, puritate, tărime și după alte calități fizice și chimice în următoarele trei specii: petri de rangul întâiu, al doilea și al treilea.

În rangul prim se numără numai diamantul, un mineral de o tărime atât de mare, încât sgăria toate corpurile naturale, ba și cele artificioase, afară de cristalele artificioase de bor. Acesta e unicul element chimic până acum cunoscut, care posedă o frumseță atât de caracteristică și o tărime atât de extraordinară, constă numai din elementul: carbon; calitățile sale deosebite se pare că vin dela modul său de a cristalisa — În timpul mai nou le-a succes învătășilor a produce pe cale chimică-artificioasă carbon în forme regulate; cristalele sunt foarte mici, dar tărimea, forma și alte calități consună pe deplin cu ale diamantului.

În rangul al doilea se numără:

1. Unii corunzi străvâdători și cristalisați în forme hecagonale, care se află în comerțul de galanteria sub diferite numiri, precum: rubinul oriental de coloră azurie, zaphirul indigo de coloră florie de grâu. Locul întâiu după diamant îl ocupă rubinul, atât în privința frumseții și a valorii, cât și a tărimei; au fost însă casuri, în care rubinul curat s'a vândut mai scump, decât un diamant de mărime egală. — După rubin stau în preț mai mare zaphirii.

2. Așa numitul opal nobil (germ. Edelopal), care se află în natură amorf, adică fără formă cristalină sau cristalisată; are o varietate de colorii foarte frumoasă (vânăta, verde, roșie, galbenă); dar coloră fundamentală e albă. — Acest mineral are o valoare deosebită ca petra scumpă. Cea mai mare bucată aflată până acum în minele de opal din Cervența, nu departe de Casovia, este în cabinetul de mineralogie al curții din Viena; greutatea ei e de 34 loți,* e ră prețul se urcă până la 70 mii de fiorini v. a.

3. Două varietăți de beril, precum smaragdul cu coloră verde-închisă și acuarumul azur sau verde-venat. Aceste rari petri se află în natură în forma cristalelor hecagone, și au o mărime de mai mulți centimetri. Smaragdul curat e foarte prețios în comerțul de galanterii, un carat costă până la 50 fl. v. a. (1 carat = 0.2 gram).

4. Chrysoberitul, de coloră verde în nuanțe diferite și cristalisat în forme rhombice foarte frumoase. Valoarea și frumseța consistă mai cu seamă în impregiurarea, că cristalele sale prezintă un minunat trichroism, adică lumina ce le străbate arată în direcțiuni determinate trei colorii eterogene.

În fine în rangul al treilea se numără:

1. Ametistul oriental, de coloră violei, care însă în realitate nu e decât corund străvâdător.

2. Unele varietăți de cuarț, precum: diamantul marmatic, cristallul de munte (ambi necolorați), ametistul general (s. șemnițan), de coloră rosa-violetă, surul calcedon, chrisoprasul verde ca mărul și carneolul roșu ca sângele.

— Cele trei varietăți prime cristalisază în forme rhomboedrice, ér celelalte din urmă au diferite forme necristaline.

3. Chrysolitul oriental și brasilian de coloră verde deschisă.

4. Unele varietăți ale granatului, precum: almandinul roșu închis și străvâdător, grossularul verde-roșu și uvarovitul verde ca ierba. — Granatul — în genere luat — cristalisază în cristale frumos dezvoltate de sistemul regular și se află de multe ori în granit, gneis și trachyt.

5. Zirconul sau hyacinthul de diferite colorii (roșu, galben, verde, sur, alb).

6. Topazul vânat și roșu-închis. (Ce se numește în comerțul topaz oriental; el nu e, decât corund de coloră topazului.) În fine:

7. Turmalinul de coloră verde, vânăta sau roșie.

Acum este întrebarea, de se pot falsifica unele dintre aceste petri scumpe de ori ce rang ar fi? și dacă acesta se poate, punem întrebarea: cum și de ce se pot imita sau falsifica?

Spre deslegarea acestor întrebări ar fi bine, dacă am permite unele introduceri științifice-chimice, ca să fim cu atât mai bine pricepuți de cetitori! Dară prin aceea ne am abate poate dela tema propusă și nici nu e scopul nostru a face vre-o cercetare științifică mai înaltă! Totuși spre a ne putea împlini scopul propus suntem constrinși a aminti aici unele scurte observațiuni generale.

Este faptă dovedită, că materiile, care fac o parte constitutivă esențială, nu numai a întregii noastre planete, ci și a unor corpuri absolut necesare în viața casnică, precum a sticlei, a emailului ș. a. numite în limbajul științific silicate; pot căpeta prin diferite oxiduri metalice** colorii foarte varii. Această impregiurare destul de simplă a dat îndemnul chimiștilor a colora mai înainte sticlele în frumoase colorii verzi, roșii, vinete ș. a., care sticle joca și acum o rolă destul de însemnată în comerțul modern. Mai târziu s'a transplântat această procedură în falsificarea petrelor scumpe, care se împlinesc de regulă în modul următor.

Silicele albe sau străvâdătoare (cuarț) se ard la o temperatură mai înaltă, până când se pot preface în pulbere pe cale mecanică. Spre a putea avea o masă de părți egale, această pulbere se cerne prin o sită foarte fină; apoi se ia din ea o parte determinată, care mestecându-se cam cu trei părți de miniu de plumb se pune într'o tigăiță de topit (făcută din materiale necombustibile!) astfel ca acesta să fiă mai de tot plin. Avem deci o parte constitutivă a mineralului, pe care vom să-l producem; această petra însă e fără coloră. Prin urmare: ca să primescă silicatul nostru o coloră determinată, adăogăm în compozițiunea amintită oxiduri metalice, care posedă calitățile dorite. Dintre astfel de oxiduri caracteristice vom aminti aici următoarele:

Oxidul de fer colorază silicatul în galben; oxidul de cobalt colorază silicatul în vânat; manganoxidul în violet; oxidul de aramă în verde deschis; oxidul de chrom în verde ca ierba; coloră roșie de rubin se formază, dacă mestecăm puțin aur cu oxid de cositor, ér coloră roșie ca granatul rezultă din oxidul de aramă.

*) 5g.5 decagram.

**) «Oxid metalic» se numește împreunarea proporționată a unui metal cu oxigen.

De aici urmăză că, decă voim d. e. să facem un ametist, adăogăm la amestecul de mai sus ocsid de manganez; voim să reproducem un zaphir, adăogăm puçin ocsid de cobalt; voim să imităm un rubin, punem preste silice în tigăița respectivă aur și ocsid de cositor ș. a. ș. a.

După aceste pregătiri punem tigăița într'un foc de o temperatură atât de înaltă, încât cuprinsul ei să capete o formă fluidă grósă; atunci amestecul se lasă să se recorească foarte încet, apoi spargem tigăița și scótem afară materia închegată, care apoi se forméză, se poleeșce etc. după recerință.

Deci din cele amintite se póte vedea foarte clar, că

falsificarea petrilor scumpe nu e întreprindere tocmai așa de grea! Totuși considerând, că silicatul întrebuițat posede între altele și calități, care îngreunează cioplirea, poleirea; ne vom convinge, că falsificarea prețioșelor e una dintre cele mai fine și mai încurcate întreprinderi din comerțul modern.

În fine spre a putea deschilini petritele adevărate de cele false, s'ar cuveni să vorbim ceva și despre esaminarea petrilor scumpe! Însă, durere, pân' acum n'avem reguli generale, care s'ar putea întrebuița mai ușor în viața practică, ci la această deschilinire e chiamăt învêțatul, în deosebi cristalografal și chemical!

G. Pocreanu.

Ornitologia populară română.

Pupăza.

I.

Dela începutul lui Prier până câtră finea lui Septemvrie întâlnim adeseori pe marginile pădurilor și prin livezi, unde sunt mulți ciungi și alți pomi bătrâni și scorburoși, o pasere, care se nutreșce cu vermi și insecte.

Acastă pasere are un moț de pene împetrițate la mijloc cu puncte galbene-roșietice, érá pe la capete cu negre. Când sbórá, și-l plécă pe spate, érá când se pune jos îl întinde ca un vânturar; această pasere este Pupăza dim. pupăgiórá și pupegiórá, masc. pupăzoiú (lat. Upupa-Upupa epops L. germ. der Wiedehopf).

Despre această pasere mândrá la privire, însé nesuferită din cauza necurățeniei și-a mirosului său respingător, esistă atât la Români din Bucovina, cât și la cei din Transilvania și Ungaria următórea legendă:

După ce-a făcut Dumneđeu la început tóte paserile, câte se află în lume și le-a împodobit cu pene spre acoperirea și înfrumșetarea trupului și cu aripi ca să póta sbura în aer, a mai dat în urmă fiă-căreia dintre densesle și câte o hrană anumită din care să se sature și să viețuască.

Viind réndul la Pupăzá, acesta a căpêtat pâne de păpușoiú (porumb, cucuruz). Însé pupăza nu s'a îndestulit cu acesta, ci a cerut altă hrană. Dumneđeu i-a dat apoi pâne de secară. Dar nefiindu-i de ajuns nici această hrană, Dumneđeu ca unul ce este foarte îndurat și și bun i-a ascultat cererea și i-a dat a treia órá să se hrănescă cu pâne de grâu.

Pupăza după ce-a mâncat bine și s'a săturat cum se cade, nu s'a mulțămít nici cu această hrană, ci a cerut dela Dumneđeu să-i dea alta și mai bună.

Dumneđeu se superă amar și o blăstemă đicênd:

— „Decă tu nu te-ai mulțămít cu hrana cea mai bună de pe lume, care ți-am dat-o eú, să te hrănesci de ađi înainte atât tu, cât și urmașii, tēi cu — necurățeniei!“¹⁾

Blăstemul s'a implinit.²⁾

Mai departe spune legenda, că dintru început Pupăza își făcea cuibul său din cele mai frumoșe și mirositóre

flori. Însé fiind nemulțămítă cu acestea, și cerênd dela Dumneđeu altele mai frumoșe și mai mirositóre, Dumneđeu a pedepsit-o în același mod ca pentru mâncare.³⁾

Până aici legenda Pupăzei.

II.

Românií aú următórele datine și credințe despre Pupăzá.

Din cauză că Pupăza e foarte frumos împodobită; Româncele din unele locuri o numesc „Nevêstuică.“ Érá în ris și batjocură se numeșce și „Cucul armenilor“ său „Cuc armenesc“, deórece, după spusa celor mai mulți Români, Armenii đic că Pupăza îndemnă la deșteptare, la lucru și la joc strigând: „hophophop! hophophop!“ pe când Cucul îndemnă pre Români la culcare, strigând ne încetat: „culcă-te! culcă-te!“ De aici vine, că Armenii adeseori iéú în batjocură pre Români cu Cucul lor, érá Românií pre Armeni cu Pupăza, đicêndu-le, când strigă acesta: „ascultați cât de frumușel și plăcut vé cântă cucul vostru, numai de drag să stați a-l asculta!“ . . .

Mai departe Românií țin pre Armeni, nu știú din ce cauză, de nișce ómeni spurcați, numindu-i, mai ales când sunt mánioși pe dênșii, „Arie spurcată.“ Din cauza acesta nu prea vréú să împrumute ceva Armenilor, nici să mánance la o masă cu dênșii, temêndu-se ca să nu-i spurce. Mai cu semă nu voesc ei să le dea apă de beut din vre o cofă său alt vas, cređênd că tot Arménul, după ce a beut spurcă pre Români.

De aice, presupun eú, că vine și credința, că Pupăza ca Cuc „armenesc“ încă spurcă pre Români prin cântecul său.

Așa se đice, că toți acei ómeni, carií ies de diminêțá afară nefiind încă spálați pe obraz, decă aud Pupăpa pupăind, îndată se spurcă.

Drept aceea Românií, mai ales pe timpul când cântă Pupăza, se spală pe obraz și spun rugăciunile înainte de a ieși afară diminêțá, ca nu cumva să-i spurce Pupăza prin cântecul ei. Pe copiií lor încă îi îndemnă să facă așa esplicându-le totdeodată și motivul acestui obiceiú.⁴⁾

III.

Pupăza se consideră de câtră Români și ca un profet, care prevesteșce schimbarea timpului și sórtea ómenilor.

¹⁾ Cred. Rom. din Arieșul-de-pădure, comitatul Satu-mare, com. de D-l Ilie Pop, învêțator. A Rom. din ținut. Lăpușului în Transilvania, dictat de Ion Coruiu din comuna Vaad, și com. de D-l G. Craciunaș, teolog abs. A Rom. din Căndreni, com. de D-l P. Ursul, și a celor din Ilieșcet dict. de V. Ungurén.

²⁾ Credință foarte lăjíta pintre Români.

³⁾ Cred. Rom. din Căndreni com. de D-l P. Ursul, precum și a altor Români din alte sate.

⁴⁾ Datină și credință foarte respândită în Bucovina.

Așa țic ei, între multe altele, că decă cântă ea în luna lui Martie prevestește, că anul venitor va fi foarte mănos și productiv.⁵⁾

Când vine ea primăvara din țerile calde, e semn că atunci putem semăna ovėsul. Decă începe a cânta mai de grabă, decât cucul, e semn bun, că-cî în anul acela se va face mult cucuruz (porumb, păpușoiu).⁶⁾

Decă peste vară cântă uneori mai mult de cum îi este datina însemnă că în scurt timp va ploua.⁷⁾

Românii, cari aud primăvara Pupăza cântând înaintea Cucului, cred că preste tot anul nu le va merge, cum ar trebui. Cântecul pupăzei auzit înainte de al Cucului este dară un semn rău.⁸⁾

VI.

Nu e nici un sat, nici o comună, nici un oraș românesc, ai căruia locuitori să nu fiă porecliți într'un fel său într'altul. Nici Pupăza, despre care aș Românii atâtea credințe, n'a putut să fiă trecută cu vederea, ci și numele ei a trebuit să figureze în șirul poreclelor usitate la poporul nostru.

Să vedem cum se 'ntemplă acesta?

Românii numesc „Pupăză” pe omenii, cari nu știu ținea secretul. Despre aceștia se dice că: „i-a țipat-o în Pupăză.”⁹⁾

Babele, nevestele și fetele, care sunt foarte gureșe și limbute, vorbesc pe toți omenii de rău și află la fiă-care câte un defect, încă se poreclesc „Pupeze.” Celor din urmă li se mai dice și pârparițe.¹⁰⁾

În scurt toți defăimătorii sunt numiți „Pupeze” și se dice că „pupăesc”, adică clevetesc. De aci vine țicala „tacă-ți pupăza”, adică: tacă-ți gura, nu mai spune ce nu-i de spus, nu defăima, batjocuri!¹¹⁾

Românii din Bucovina mai numesc Pupăză și un fel de prăjitură în forma unei păserele, pe care o fac muerile din aluat de grâu și împodobesc cu dânsa pomii, dați de sufletul morților.¹²⁾ Êră în Moldova tot acest nume se da și unei plante, după cum ne arată următoarea doină:

Colo'n luncă la privită
Găsit pupăza 'nflorită
Și mândruța mea măhnită
Nu știu pupăza s'o rup
Ort pe mândra să mi-o pup.
Foițe verde mărăgărit
Pecat c'am îmbetrănit
Și-încă bine n'am trăit.¹³⁾

În România mai aflăm și câteva sate, munți și locu-

⁵⁾ Cred. Rom. din Căndreni, com. de D-I P. Ursul.

⁶⁾ Cred. Rom. din Arieșul-de-pădure, com. de D-I I. Pop.

⁷⁾ Cred. Rom. din Căndreni, com. de D-I P. Ursul.

⁸⁾ Cred. Rom. din cele mai multe părți ale Bucovinei.

⁹⁾ Dat. Rom. din Arieșul-de-pădure, com. de D-I I. Pop.

¹⁰⁾ Dat. Rom. din Căndreni, com. de D-I P. Ursul.

¹¹⁾ Dat. Rom. din ținut. Lăpușului în Transilvania, com. de D-I G. Craciunaș.

¹²⁾ Dat. Rom. din Ilieșci și Sireti.

¹³⁾ V. Alecsandri. Căntece de peste Olt, publ. în Convorbiri lit. an. X, Iași 1876 p. 210.

ințe isolate, care încă pörtă numele de Pupăză, Pupăzani și Pupăzăsci.¹⁴⁾

V.

În fine voiți aminti, că dela datinile și credințele, ce aș Românii despre Pupăză, în decurgerea timpului s'a u format mai multe proverbe și țicale, ce sunt foarte respândite între popor și foarte des întrebuițate.

Deci aflați de bine a le 'nșira și pre acelea aici.

„S'a cucuiet ca o pupăză.” Acastă țicală se aplică acelor fete, care dumineca și serbătorea, când se duc la biserica său la petreceri, își împopotăză capul c'o mulțime de flori și cordele de tot felul, socotind că așa le stă mai bine și sunt mai frumoșe.

„Peste colac și pupăză.” În multe locuri este datină la Români, ca după o înmormântare să facă prasnic său comândare. La prilegiul acesta se da tuturor celor de față câte un colac și-o luminare de sufletul rēposatului. La câte-va țile său septemăni după acesta se face pentru cel mort și parastas. Aci e datină pe alocurea de-a face un pomușor, pe care-l împodobesc cu mere, nucii, pome, colaci, precum și cu un fel de păserele din aluat de grâu, care, după cum am vėduț și mai sus, se numesc „Pupăze” său „Pupăgiore”. Acestea încă le dau de pomană. Deci după ce mai nainte s'a dat de sufletul mortului un colac, se mai da acuma și o pupăză. Va să țică „peste colac și pupăză”. Acest proverb se 'ntrebuițază dară atunci, când cine-va a împrumutat cui-va un lucru și nu i s'a întors înapoi, i s'a perdut lucrul; pentru ca să-l recăștige, împrumutătorul mai perde în zadar și alt ce-va pe desupra; atunci se dice „peste colac și pupăză”.

„Ca pupăza își împle cuibul.” E cunoscut din istoria naturală că Pupăza nu-și curățește și grijeșce nici odată cuibul său ca alte paseri, ci ea și-l împle de propria sa necurătenie. Acastă împregiurare n'a fost trecută cu vederea de poporul român; el a format proverbul de față, aplicându-l omenilor încărcați de năravuri rele și cari nu vor să se desbere de ele, êr din cauza acesta nu-și pot afla căpėtăiul, că-cî nimeni nu-i suferă.

„S'a u înpupăzat,” adică s'a u gătit ca o Pupăză. se aplică nevestelor tinere, care se gătesc foarte curat, se 'mbrobodesc cu ștergere foarte curate și frumoșe.

„Mi-a pus o pupăză în obraz.” Decă unul său altul avea să poftescă pe un prietin la o petrecere și nu l'a poftit, prietinul îl înfruntă țicându-i: „așa m'ai poftit... rușine să-ți fiă!” Atunci înfruntatul dice: „știu că mi-a pus o pupăză în obraz!” Său decă unul batjocureșce pe cine-va, îi spune cuvinte de rușine, cel batjocurit dice: „mi-a dat o pupăză 'n obraz.” Acastă țicală cred că vine de-acolo, că Pupăza după credința poporului și după cum am arėtat mai sus, pe mulți omeni îi spurcă dimineța prin cântecul său.

S. Fl. Marian.

¹⁴⁾ D. Frunțescu. Dictionar topografic și statistic al României. București 1872 p. 386.

In grădina ei.

Floricele te chiamă, surioarele-ți te-așteptă!
 Vin', iubito, în grădina ș'a mea inimă 'ntristată
 Consoléz'o cu amor.
 Vin', că-ți inima-mă te cere
 Și te-așteptă cu durere
 Și cu dor.

Vin'! pe peptu-mă lin te lasă, și-mă dă rumenele-ți buze
 Și cosița-ți despletește, că-ți și cele dalbe muse
 Pêrul têu ar pismui.
 Vin' și martor să ne fie
 Cerul, că not pe vecie
 Ne-om iubi.

Eră luna argintie, să privescă cu-admirare
 Două inimi într'unite într'o dulce sărutare
 Și din cerul fără nor
 Să te vadă lângă mine
 Și s'audă șopte line
 De amor.

Al. I. Hodoș.

Căsătoria.

Conferință de părintele Z.

Dómnelor, surorilor.

Căsătoria, astfel cum o înțelegeți, nu prea e favorabilă amorului. — Nu cred, că spun o monstruositate. Amorul acolo prea e comod, se aședă cu prea multă lenie în foteluri prea moi. El capătă obiceiuri de haină de casă și de comoditate; zaharicalele, cu care se îndopă mai întâiu cu lăcomie, îi fac peste puțin stomachul capricios, mistuește rău, apetitul se 'mpuținează, și șera în căldura prea dulce a unui cuib făcut pentru el cască cetind jurnalul, adorme, horcăe, se stinge. Înzadar veți dice, surorilor:

— „Dar nu . . . cum, părinte Z. . . , D-ta nu pricepi această, reverendisime!”

Eu vă declar că lucrurile sunt, precum v'am spus, și că la adică sunteți cu totul de părerea mea. Da, sêrmana vóstră inimă a suferit des, sunt nopți în care ați plâns, sêrmăni ângerăși, așteptând în zadar visul din ajun.

— „Văi, cugetați voi, așadar totul e sfêrșit? O! di de vară — trei-deci ani de tómnă! și mie-mă place atâta sórole.” Etă, ce cugetați.

Dar nu diceați nimic, neșciind ce trebuie să diceți. Îndoindu-vă de voi, necunoscându-vă pe voi înși-vă, v'ați făcut o virtute din a păstra tăcerea și a nu deștepta pe domnul, când dormia; ați căpătat obiceiul de a călca pe vârful degetelor pentru a nu turbura liniștea locașului, și soțul vostru în mijlocul acestui semi-somn reparator începu a căsca cu plăcere; apoi s'a rentors la clubul său unde a fost primit ca fiul rătăcit; ér tu, sêrman poet fără pană și cernelă, te mângăi privind la surorile tale, care apucă același drum.

D-tră tóte, dómnelle mele, aveți buzunarele pline de manuscrite: poeme adorabile, romane deliciose; vă lipsește un cetitor, ér bărbatul D-tră își iea bastonul și pălăria numai când vede sgăriiturile D-tră; el crede cu sinceritate că nu sunt alte romane afară de cele tipărite. Pentru că a cetit prea multe, cugetă că nu trebuie să mai facă.

Acastă stare a lucrurilor o găesc uriciósă.

Eu vă consider, dragile mele surori, ca niște sêrmane jertfe, și, decă-mă permiteți, vă voi spune în privința această modul meu de a cugeta.

Stima și prietenia sunt în căsătoria lucruri foarte respectabile și dulci, ca pânea de tóte zilele; dar, cât de

puține confituri pe felia de pâne, n'ar strica, mărturisiți? Nu știu de ce s'a impresurat căsătoria cu curse și lucruri spăimântătoare; în giurul ei său implântat table, pe care se cetește: Băgați séma la legăturile sfinte ale himenului! Să nu glumim cu datorile sfinte ale soțului! Cugetați asupra preoției părintelui de familiă! Aduceți-vă aminte că vieța seriósă începe! Departe slăbiciunea, vă veți găsi față 'n față cu dura realitate! etc.

Nu dic, că nu este prudent a spune aceste mari lucruri, dar ar trebui să se facă cu mai puțină afectare. Preveniți ómenii că sunt spini, acesta e perfect; dar, ce sfântu, mai e și alt ceva în căsătoria, alt ceva, care face deliciose aceste datorii, această preoția, aceste legături, care, decă v'ar crede cineva, n'ar fi decăt niște sarcini nesuferite. Ar dice cineva, deú, că a primi o frumósă femeiușcă, fragedă de inimă și de spirit, seú a te condamna să tai lemne restul vieții, e tot una!

Ei bine! surorilor, știți cine sunt cei carii au întunecat tabloul și au transformat în pedepsă ceea ce ar trebui să fiă o resplată? — Sunt bărbații cu antecedente și cu rheumatisme. Fiind obosiți, și . . . — cum să dic? — cercați, — voesc să facă din căsătoria o casă de retragere, ai căreia ângeri veți fi voi. Este gentil a fi ânger, dar, credeți-mă, acesta e prea mult seú nu e destul. Nu doriți să vă urcați în rang atât de iute și cereți un mic supranumerar. Va mai fi timp să vă puneți aureola, când nu veți mai avea destul pâr, pentru a vă pieptena altfel.

Dar, o bărbaților cu antecedente, credeți voi că liniștea vóstră ângerescă și prudentă, severitatea austeră a principiilor vóstre se consideră ca altceva, decăt ceea ce sunt: obosélă?

Vă place să vă odihniți, e bine; dar găesc lucru straniu să voiți ca tótă lumea să se odihnescă în giurul vostru; să voiți ca în Maiú arborii să fiă uscați și pajiștea îngălbinită; să voiți ca să se micșoreze lumina lampei, să se pună apă în supă și să nu beți puțin vin, să vrefi ca soțiile virtuóse să fiă niște ființe foarte respectabile, și puțin care uricióse, purtând bine un cașmir, să nu fi avut nici poesiă, nici juneță, nici bucuriă nebună, nici dorințe nesigure, ignorând tóte, ne voind a cunoșce nimic, trăind tot în umbră; neputincióse, mulțămită virtuților prea grele cu care le-ați îndopat; să voiți, ce e mai mult, ca aceste sêr-

mane ființe să binecuvinte înțelepciunea voastră, să desmerde fruntea voastră pleșuvă și să roșescă de rușine la resunetul unui sărut.

— „Dar, scumpul meu tată, să așteptăm, încă nu sunt copt.”

— „Dar e o partidă superbă, și fetița e încântătoare.”

Felicitare de ziua numelui.

Etă, dău, căsătoria în bună stare!

Ce instituțiune amabilă! și câtă dreptate au fiil voștri de 25 ani, să se témă de ea! Câtă dreptate au ei de a vē țice, resucindu-și mustața:

— „Ei! fără îndoelă; dar simt că nu o voi face fericită! nu sunt copt, cu adevărat, nu sunt copt!”

Dar apoi, când va fi copt, tinărul, cât de fericită va fi scumpa mititică! un bărbat copt, gata a cădea din arbore,

bun de pus în pomar; ce bucuriă! un bărbat bun, care a doua zi după nuntă își va depune femeia cu pietate într-o firidă, va aprinde o făclie dinaintea ei, apoi își va lua pălăria și se va duce să cheltuască pe afară o fărîmă de tinerețe remasă din întemplantare în fundul buzunarului său.

Ah, bunele mele surioare, care vă speriați, ețiă basa cugetărei mele. Să fiți tractate ca sfinte, dar să nu se uite că sunteți și femei, și, credeți-mă, n'o uitați nici voi.

Un bărbat maiestuos și puțin cam chel, e bine; un bărbat tânăr, care vă iubește și bea fără ceremonii din paharul vostru . . . e mai bine. Lăsați-l, decă vă sgârcește puțin rochia și în trecet ve aședă un mic sărut pe grumazi. Lăsați-l când întorcându-ve dela bal, vă smulge acele, vă încurcă lațurile, și ride ca un nebun decă sunteți gîdiliciose. Nu țipați decă mustața lui vă întapă, și gîndiți că în fond vă iubește tare. El adoră virtuțile vostre; este dar mirare că iubește invelișul lor? Aveți un suflet frumos, e adevărat, dar truporul vostru încă nu e rău, și când iubește cineva cum se cade, iubește totul deodată. Nu vă speriați, decă séra, când focul pocnește, conversând vă descultă piciorul, îl pune pe genunchii săi, și într'un moment de uitare merge cu ireverința până a-l săruta; decă-i place să preâmbale singur marele vostru pieptin de sîdef în pîrul vostru, decă alege parfumurile vostre, aședă panglicele vostre, vă dîce deodată lovindu-și fruntea:

— „Frumoșa mea drăguță, pune-te colo, am o ideeă de frisură.“

Să-și sumetă mânecele și din întemplantare să vă încurce pletele, ce nenorocire mare va fi?

Binecuvîntați aceste sfinte copilării, și gîndiți că după aceste nebunii se ascunde fericirea. Mulțamiți cerului, decă în căsătoria, ce vi s'a prezentat ca o carieră, găsiți o parte rîdendă, veselă, decă în bărbatul vostru găsiți pe cetitorul iubit al frumosului roman, ce-l aveți în buzunar; decă purtând cașmire și acățându-ve de urechi scule scumpe — ceea ce e plăcut — găsiți bucuriile unei intimități adevărate — ceea ce e delicios. Cu un cuvînt, considerați-vă fericite decă în bărbatul vostru găsiți un . . . Dar ețiă încă un cuvînt, care v'ar scandalisa; vă doresc lucrul acesta, dar nu vi-l voi spune.

Înainte de a primi teoriile mele, Dómnelor, decă în sufletul și conștiința d-vóstră le găsiți perfecte, veți avea fără îndoelă a învinge câteva mici prejudețe, veți avea a vă lupta cu deosebire în contra educațiunei D-vóstră, care e de plâns; dar acésta nu e mare lucru. Gîndiți numai, că sub cuvînt de educațiune, vă împle cu pae, dragilor surori. Sunteți poleite prea curînd, ca tablourile pregătite pentru vîndare, care trosnesc și crépă la șese luni după cumpărare. Natura vóstră nu se conduce, nu vă cultivă; vă înădușesc, vă tae, vă forméză ca pe acei arbori, cari reprezintă cupe și paseri. Sunteți femei în fond, dar nu le mai semenați.

Ni sunteți date noué înfășate, diformate, îndopate de prejudețe și de principii sociale grele ca petritele de pardosit, și cu atât mai grele de delăturat, cu cât le considerați ca sfinte. Sunteți imbarcate în căsătoria cu un număr atât de mare de bagage, creșute indispensabile, încât la prima stațiune bărbatul vostru, care nu este un ânger, se irită în mijlocul acesteia încurcăli, trâmite totul să se preâmbale sub un pretext órecare, vă lasă să continuați singure și se urcă într'alt vagon. Eú nu cer, băgați bine

de sémă, ca să vă lase a trăi la întemplantare, să lase a creșce în voi instincte bune ori rele, dar ași vrea ca sêrmanul vostru spirit să nu fiă tractat, cum se tracteză piciorul Chinezelor de frunte; să nu fiă închis într'un păpuc de porcelan. Nici odat' nu voi crede că virtutea femeilor atêrnă dela aceste diformațiuni.

O fată de măritat este un product al industriei maternele, căruia îi trebuiesc șese ani pentru a fi isprăvit, și mai cere alți cinci séu șese ani de studii maritale pentru a fi curățit, despoiat, redat vechei sale forme.

Trebuiesc șese ani pentru a face o soçiă, și cel puțin șese pentru a reface din acésta soçiă o femeie.

Mărturisiți, că acesta e timp pierdut pentru fericire, și nisuiți a recăștiga timpul acesta, decă bărbatul vostru o dorește.

Unica garanțiă de fidelitate între doi soți, este amorul. Nu remăi lângă un soț de drum, decă când simți în apropierea lui plăcere și fericire. Legile, decretule, jurămintele pot împedeca infidelitatea séu cel puțin o pot pedepsi în faptă, dar nu pot împedeca nici pedepsi intențiunea ei; și, în amor, intențiunea este fapta.

Nu-i așa, bunele mele surioare, că sunteți de părerea mea? Nu-i așa că înțelegeți că amorul, care se eschide din căsătoria, trebuie din contră să fiă adevărata lui basă? A se face iubit, este mare lucru! Credeți pîrului meu alb, și lăsați-mé să vă dau încă vre o câteva sfaturi:

Da, eú îndemn la căsătoria, nu mă ascund, la căsătoria veselă, unde vă puneți la olaltă ideile, supărările, dar și voea bună și frăgedimea. Suprimați din acésta vieță în doi gravitatea, afectarea, dar adăogați un pic de galanteriă și de camaraderiă. Aveți chiar în intimitate acea cochetăria, cu care vă gătiți atât de bucurosi în lume. Căutați a-i plăcea. Faceți-vé amabile. Considerați că bărbatul vostru este un public, pe care trebuie să vi-l faceți simpatic. Curióse de voi înși-vé observați în modul vostru de a iubi acele nuanțe, acele delicatose femeieșci care îndoesc prețul lucrurilor. Nu fiți avare, dar gîndiți că modul, de a da, adoga la prețul obiectului dăruit, séu mai bine, nu dați; faceți să vi se céră, și suferiți ca să se primescă. Gîndiți la acele giuvaere prețioase, care se aședă cu atâta artă în scrinul lor de catifea; nu uitați scrinul nici odată. Cuibul vostru să fiă môle, să fiți descoperite în tóte aceste mi de nimicuri. Puneți ceva din voi înși-vé în arangerea ori-cărui lucru. Fiți artiste, delicate și fine; — o veți fi fără silă, — și în tot ce 'neongióră pe bărbatul vostru, dela dantela perdelelor până la parfumul manșetelor, să glescă dorința de a-i plăcea. Nu-i dîceți: „te iubesc;“ acest cuvînt i-ar aminti póte un suvenir séu dóu. Dar înduplecați-l a vă dîce: „Tu mă iubești dară?“ și raspundeți-i nu cu un mic sărut, care vrea să dîcă *da*. Să găsescă lângă voi prezentul atât de amabil, încât trecutul să i se ștergă din memoriă; și pentru acésta, nimica în voi să nu-i reamintescă acel trecut; fără să o șcie, el nu v-ar ierta-o. Nu imitați acele femei, pe care a putut să le cunoscă, nici gătela capului, nici toaletele lor; acésta l'ar face să credă că nu și-a schimbat vieța. Aveți în voi înși-vé o altă grațiă, un alt spirit, o altă cochetăria, și, peste tóte, primăvara inimei și a spiritului, pe care acele femei n'au avut-o nici odată. Voi aveți o curiositate a vieții, o trebuință de comunicare, o frăgedime de impresiuni, care sunt — póte nici nu vă trece prin

minte acésta — farmece iresistibile. Fiți voi înși-vă, și veți fi pentru acest bărbat iubit un ce nou de mîi de ori mai farmecător, decăt toate trecuturile posibile. Nu-î ascundeți nici candórea nici neesperința vóstră, nici bucuriile vóstre copilărești, nici temerile vóstre de babi; fiți cochete cu tóte acestea cum sunteți cu trăsăturile feței vóstre, cu frumoșii vostri ochi negri și cu marele vostru pîr blond.

Numai puçină dibăciă; nu vè aruncați de gătul lui, și aveți încredere în voi.

Un bărbat se însoră în ziua când se crede ruinat — își pipăe buzunarul — nici un ban, — éta-l copt; trece la primăria.

Ei bine! eú v'o spun, surorilor, el e încă bogat. Măi are un buzunar, de care nu șcia nimic, nebulul, și care e plin de aur. Voi trebuie să-l faceți a observa acésta, și a vè fi mulțamitor pentru fericirea de a regăsi o avere.

Resumez, că-cî e târziu. Scumpelor mele Dómnne, smulgeți inimile bărbaților vostri dela acele ticăloșe, a căroro toaletă o imitați cu nedrept. Nu sunteți voi măi fine, măi delicate, decăt ele? Faceți pentru acela, pe care-l iubiți, ceea ce ele fac pentru tótă lumea; nu vè mulțamiți cu a fi virtuóse, fiți seducătoare; parfumați-vè pèrul; întretineți ilusiunea ca o plantă rară într'un vas de aur.

Un pic de nebuniă, decăt se póte; ascundeți contractul de căsătorie și nu vè uitați la el decăt tot la dece ani; iubiți-vè, tinerilor soți, ca și când n'ați fi jurat-o; uitați că e lanț, contract, angagemént; alungați din spiritul vostru suvenirul d-lui primar împodobit cu eșarpa sa. Din timp în timp, fiind împreună, să credeți că vè aflați într'o aventură; nu-î așa, surioră, că acésta o dorești în fond?

A, Dómnne, trăescă francheta și juneța! Să ne iubim copiii; să-î iubim pe acei amorași și să ne sărutam nevestele. Da, acésta e moral și sănətos; lumea nu este o mănăstire umedă, căsătoria nu este un mormənt. Rușine pentru cei ce nu găsesc în ea decăt tristeță, uric și somn. Și nu vedeți că apèr cauza familiei, predic fericirea de a trăi, bucuria de a fi împreună, acea bună bucurie, care te face măi bun? — Ah, nu-mi vorbiți de acei tineri arși, carii s'aú copt uscându-se. Ei fac paradă cu pretinsul lor respect pentru femeile oneste, după ce aú adorat pe cele ce nu sunt. Acest respect sémənă cu acela ce-l avem pentru unele cărți marí din bibliotecă, pe care le salutăm când e lume, dar nu le cetim nici odată.

Surorilor . . . surorilor . . . căutați a fi cetite, éta harul ce vè dorese.

G. Dros.

V a r i e t a ț i .

Din Belgia (ilustraț. pe pag. 213) Noua înrudire a familiei imperiale Austriace cu familia domnitoare a Belgiei apropiă între sine și popórele supuse acestor două familii domnitoare. Nu va fi dar fără folos a face încátva cunoscută cel puțin capitala micii dar bogate și industrióse țeri. Acésta este Brusel. Ilustrațiunea năstră representă punctul cel măi strălucit al pătrarului aristocratic. Place royale (piața regescă). În frunte se înalță statua ecvestră a lui Godofrid van Bouillon, marele erou al cruciatelor, opul magistrat al lui Simonis. Statua este aședată chiar în locul, unde, după legendă, faimosul conducător a ținut o cuvəntare în a. 1807 și a provocat cavalerii la resboiú sánt, pentrucă „Dieu li volt“ (Dumneđeú o vrea). Acest loc se afla pe timpul acela afară din Brusel și era cu totul gol. În fața statuei se află una dintre bisericile cele măi renumite din Brusel, ér la o parte, în fruntea ilustrațiunei năstre, palatul conților de Flandra, unul dintre edificiile cele măi importante ale Bruselului zidit în vécul trecut. — În locul cel măi rădicat al capitalei belgiane se află palatul regesc cu diferitele ministerii, parcul și muzeul. Bruselul merită în tóte privințele numele de „Parisul cel mic“, care i s'a dat de visitatori. Din a. 1830, de când a devenit independentă, mica țerișoră a făcut progrese enorme în tóte direcțiunile și cu drept cuvənt se póte đice că merge în fruntea civilizațiunei. Poporul sèrguincios și înțelept, ocrotit de o constituțiune liberală și de un monarh din cei măi luminați, favorisat prin pozițiunea sa geografică și politică, este chiămat la progrese încă și măi marí.

Bucătarii.¹⁾ Ludovic al XV. cultiva cu zel frumósele tradițiuni ale marelui sèu predecesor. Pe timpul Domniei sale bucătarii regești, carii purtau haine brodate, manșete de dantelă și inele de diamant, erau considerați între marii imperiului. Unul dintre ei tractă pe Ludovic „Bien aimé“ în Vineria mare cu un pránd, care părea compus din volatile, vėnat și alte bucăți de carne, pe când în realitate consta numai din legumi. Amăgire delicióasă, care a făcut dreptate și ochiului mănecătorului necredincios și poruncilor bisericéști. — Numele celor măi vestiți artiști de bucătării steteau pe timpul acesta lângă ale stăpánilor

lor; cești din urmă erau mândri de acésta. În cărțile de bucate se află câte un titlu ilustru lângă mănecări, care aú fost favorisate, descoperite sèu introduse de purtătorul lor. Căți n'aú devenit astfel nemuritori, carii altfel ar fi remas prada uitării! Cine-ar șci că a esizat vre odată un marchiz de Béchemol, decăt acest om n'ar fi avut ideia fericită de a inventa acel „sauce“ picant de cépă, care și ađi e cunoscut sub numele lui! Numele cāntărețului italian Cameroni s'ar fi șters de mult, decăt posesorul lui n'ar fi compus supa botesată după el! Decăt istoria ar vrea să trecă odată la ordinea đilei asupra numelui primei amante a lui Ludovic XV, al contesei de Mailly; preparațiunea pulpei de miel inventată de ea totuși o ar rechiamo mereú în memoriă. Și chiar decăt principele de Soubise n'ar fi pierdut bătălia dela Rosbach, costițele de vițel, născocite de geniul lui plin de gust, totuși i-ar fi rădicat un monumentum aere perennius! — Și Frideric cel mare era, după cum se șcia, un mare gurmand, dar cruțator. După „manuscrisul din anul 1761“ nu cheltuia pentru masă măi mult de 33 thaleri și 8 groșițe pe đi, pentru care căpeta două-đeți și patru de mănecări, 16 la amėđi și 8 séra, la amėđi pentru 24, séra numai pentru 8 persóne. Decăt veniau la masă măi mult de 24 persóne, pentru fiăcare se măi adăoga numai un thaler. Regele avea patru bucătari de curte, un prusian, un austriac, un italian, și un francez, Noël; fiă-care dintre ei producea patru mănecări la pránd și două la cină. Noël era preferitul. Odată Frideric lăuda una dintre escelentele sale pasteturi . . .

„Dar astfel de pasteturi ne vor duce încă pe amėndoi în iad!“ observă evlaviosul camar. — „Nici unuia dintre noi nu-î e frică de foc!“ îl consolă regele. — Cătră Noël adresă el, pentru invențiunea unei bombe à la Sardana-pale, acea epistolă poetică atât de des amintită, care se ține de cele măi bune produse ale musei sale de Donn. — Sub Ludovic al XIV observă Saint-Simon: „Toți burboniđii aú fost și sunt — marí mănecăcioși (grands mangeurs).“ Acésta observare se adeveri pe deplin. Ludovic XVI încă ținea la bucătării. Bucătarul sèu, Louis Eustache Ude, se ține de cei măi renumiți, carii aú purtat vre odată seprul cuhnei. După mórtea nenorocitului rege, acest artist intră în serviciile contelui de Sefton și măi târziu

¹⁾ Veđi „Albina Carpaților“ N-ii 10 și 11, Tom IV.

în ale ducelui de Devonshire. Pe cel dintâu l'a părăsit numai deorece a auđit, că fiul cel mai mare al contelui, Lord Mogena, îndrăsnise să mai pună sare într'una din supele sale; o vătămăre, pe care Ude n'a uitat-o și n'a iertat-o nici pe patul de mörte. „Decă există o respłată dincolo de mormânt,“ a ăis măstrul, „atunci Mylord va trebui, din cauza supei acesteia, să se frigă un an într'un iad particular.“ La ducele de Devonshire căpăta Ude 3000 funți Sterling pe an, și o multime de daruri. Aci scrisese el cartea sa de bucate „Le Cuisinier français,“ care pe el l'a făcut renumit și a îmbogătit pe editorul ei. Ducele, unul dintre cei mai străluciți gurmanđi din Angli-tera, legă unul din aceste esemplare — nu în piele de om cum a făcut nebunul englez Askew cu o edițiune de lucș a istoriei împăratului Carol V^a, de Robertson — nu, ci în aur și pe scörta împodobită cu petri scumpe săpă cu-vinte: „A mânca, a mistui și — a muri.“ — Nicl Napoleon I nu era orb pentru meritele bucătarului său, deși marele Corsican, precum trebuie să mărturisescă cei cu gust fin spre durerea lor, nu se numără între gurmanđi, ci se asocia din contră cu alți eroi ai istoriei, Iosif II și Clement XIV, cari încă prețuiau pučin plăcerile mesei. Prăndul lui Ganganelli s. e. nu costa mai mult de 14 paoli; găini, orez, tăiței, ouă, erau mănăcirile frugale ale acestui papă și un pahar de Montepulciano bėutura sa favorită. Bucătării de curte se plăngeau pentru această simplicitate. „Păstra-ți-vă léfa,“ răspuse urmașul lui Petru, „dar nu pretindeți, ca pentru arta vöstră să-mi pierd sănătatea.“ Adorătorii înfocați ai idolului Stomachus vor numi această expresiune blasfemiă. — Pierron, jgincierul lui Napoleon, istorisescă, că împăratul mânca numai unele bucate, dar mult, din contră bea vin pučin. O supă, două feluri de carne, un fel de legumi, förte multă salată, și un excelent dessert de fructe erau mănăcirile lui de totă ziua, destul de simple pentru un Domnitor al Franciei. Odată ăise împăratul cătră Dr. Antomarchi: „o buteliă de Claret, pe care o mestec cu o parte de apă, fmi servește ca beutură, câte odată la finea ospetului mai gust pučin vin curat. Decă mă simt obosit, vine la rënd Champagne de Moët, în loc de Claret. Acesta e un mijloc sigur de a da stomacului un bobărnac.“ A. Carême, bucătarul său, pe care-l numia tot „mon ami“, ceea ce de sigur în gura unui împărat are ceva ironic, raporteză din contră: „un pahar de Madeira la dejun, o jumătate buteliă de Sauterne la prănd, cu trei pătrare de buteliă Champagne la dessert, un pătrar de pahar de Madeira înainte și o optime după cafea; Bourgogne la pastetul de carne, vin de Rhin la masă, Tokay la caviar; astfel fi plăcea marelui meu împărat.“ — Între ministrii lui Napoleon se deosebiau ca mari gurmanđi cancelarul cel slab de cap Combacérés și spiritualul diplomat Talleyrand. Dela cest din urmă ceru odată un tinăr marchiz din Languedoc un post diplomatic. „N'am nici o ideia deosebită despre acest om,“ ăise Combacérés cătră colegul său. „Încă n'a mănecat nici odată pudincă à la Richelieu ér costițele à la Soubise nu le cunöșce nici după nume. Dintr'un astfel de subiect nu va ieși nici odată un mare diplomat.“ — „Pöte însă un mic cancelar,“ răspuse Dracul schiop din Tuilerii cu un suris caustic. După părerea celui din urmă, pentru a putea organisa un prănd complet, trebuie să ai un bucătar francez pentru supe, „entre“urii și „intermets“urii, unul englez pentru fripturi, și unul italian pentru dessert; că-cî unde nu conlucră aceste trei națiuni, chiar și la cel mai fin prănd va fi ceva de criticat. — Precum Alesandru cel mare purta mereu cu sine „Iliada“ lui Homer, tot așa Talleyrand ducea cu sine în toate călătoriile cartea de bucate a lui Ude, pe care o numia „Biblia cerului gurei“; prin ea a căștigat el, cu deosebire la congresul din Viena, unele victorii, pe care posteritatea le atribuiesc diplomației sale. — De aceeași admirare se bucura numita carte și la Carême, bucătarul lui Napoleon I, mai târđiu al d-lui de Rothschild. Justus Lipsius șcia de rost pe Tacit întreg, Racine pe Euripides, Metastasio pe Horaz, Hughues Doneau corpus juris, un

medic din Götting, Brendel, Eneida, ér acest Carême putea recita înainte și de-adăndăratele codicele de bucătării al lui Ude. Cumcă acest artist de bucătării și de memorie a 'nvătat englezesce numai ca să pöta cети opul colegului său în original, e de o însemnătate colosală. — Lady Morgan, o mare gurmandă, dedică acestui artist, într'unul din romanele ei, lauda cea mai frumoșă, care a ieșit vre odată dintr'o pană femeiescă. — Mai pučin serbătorit, dar tot atât de măndru era bucătarul lui Frederic Guilelm III, regele Prusiei, Eccard, care căpăta în anul 1832 ordinul vulturului roșu. Bucătarul ambițios, nemulțamit cu atăta, întrebă pe consiliarul vorbitor în comisiunea ordinului: „cum să fac pentru a primi un ordin mai înalt?“ — „Șciü numai un mijloc,“ răspuse consiliarul „lasă vulturul roșu să zacă până se va 'negri.“ — Ca încheiere vom mai aminti o grupă de bucătării, cari merită conumele de „estetic“, pentru că ei se ocupă și cu o artă înzestrată cu predicatul „frumoșă,“ adecă cu pictura. — Prototipul acestor ömeni e Cadmos, care mai întâiu era bucătarul regelui din Sidon, mai târđiu edifică Theba și introduse scrisörea cu litere în Grecia. — Renumitul pictor de peisage, Gaspard Poussin, fiul unui bucătar, își întrebuintă momentele libere pentru a găti delicatose. — Cornelius Engelbrecht, un pictor holandez, era cunoscut sub poleca „bucătarul“, pentrucă afară de penel și paletă șcia domni și peste lingură și casserolă. — Johan Bronkhorst era prețuit pe timpul său ca unul din cei mai escelenți cocători de pastete și pictor din Harlem. — Johan Steen, elevul cel mai talentat al lui Brauwer, era totdeodată öspetar și pictor; deorece însă își bea singur cea mai mare parte din vin, se fuchidea, când începea a-i lipsi provisiunea, în odaea sa solitară și în câteva ăile căștiga prin talentul său de pictor cât îi trebuia pentru a-și împlea și noü bucătării și pivnița. — Mariotto Albertinelli, după o lucrare de mai mulți ani ca pictor, schimbă penelul cu țigăea și întemeia în Florenza la Porta San Galo o frumoșă öspetărie. — Lui Giacomo Rossini în fine, afară de musică, de secul frumos și de curca cu tufe, nu-i plăcea nimic mai mult decât să facă macaroné.

Gicitură de Șach

de Veturia P. Dășceanu.

bit.	șeș	ștea	dé-				
	o	tu	Ori	prea			
și	oiu	și	iu-	că	eșet	ori	n'am
ce-	Ca	de-	ce-	merg	par-	cel	mi-
ori	te	ăi-	ca	de	de	văd	ne
tot	ce'n	Să	de				
tu-	oiu	șez	par-	te	Că-	ci	teu
te	ti-	ne	lu-				
vi-	ce	l'al	Ori	ea	reü	su-	dar
piep-	gul	gior	tu				
fa-	nel	eü	Eü	ci	ces-	eü.	me-
cu	string	ce	Ch-				
ce	lu-	sa-	fer	Sin-	la	Dul-	tul
re-	ne	gu-	mi-	rit	mi-	Toș	tot
și	ti-	ce	dar				
pla-	ră-s	de	de				

Se pöte deslega după săritura calului.

Deslegarea giciturii numerice din Nr. 11 este:

Đöme - ajut.

Deslegare nimerită primăram dela D-nele și D-rele: Emilia Onciu născ. Ciavoșchi din Usdin, Maria și Aurelia Chișu din Craiova, Aneta Demetriu din Brașov; dela D-nit: Vl. N. Stanonirescu din Iași, N. Popovici din B. Comloș, N. Ștefu din Siria, O. Djujonschi din Sucöva, D. C. Ionescu din Brăila, I. C. Crăciunel din Dobrețin, I. Gherghely din Cernăuși.

— Laura Mocsoyi de Foen, născ. Csernovics de Maesa, — Antoniu Mocsonyi de Foen împreună cu consorta sa Josefina născ. Baronesa Brudern și cu fiul Zeno și cu soția acestuia Maria născ. bar. Fischer și Victor de Mocsonyi, — Georgiu Mocsonyi de Foen și cu consorta sa Helena născ. de Somogyi, și fiicele Livia, căsătorită contesă Bethlen și Georgina de Mocsonyi, — Mihail de Mocsonyi și cu fiul său Alexandru și Eugeniu de Mocsonyi, cu inima plină de întristare aduc la cunoștință decedarea preiubitului și neuitatului lor — consorte, resp. frate, cumnat și unchiu

Andrei Mocsonyi de Foen

odinoră c. r. suprem comissar districtual în Banatul Timișului, membru al fostului consiliu imperial-intărit, membru ord. al Academiei române din București, de repetate ori deputat dietal și congressional etc.

carele după un morb îndelungat, împărțit de binecuvântarea bisericeii, astăzi mercuri în 23 Aprilie, (5 Maiu a. c.) la 9 ore ante-mer. în al 68-lea an al vieții și al 21-lea al fericii sale căsătorii, adormi lin în Domnul.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor depune spre etern repaus în mormântul familiar din Foen în comitatul Torontalului, vineri în 25 Aprilie (7 Maiu a. c.) la ora 10 ante-mer. după ritul gr. oriental.

Timișoara, Maiu 5 1880.

Fiă-i țărina ușoră!

Simion caval. de Balint

a repausat în 16 Aprilie la 7 ore în Roșia de munte — Cu el s'a stins încă unul din bătrânii anteluptători ai Românilor de dincoci de Carpați. Balint, unul dintre cei trei conducători de frunte ai Românilor în revoluțiunea din 1848/9, acest preot erou aparține istoriei.

„Preoți cu crucea'n frunte, căci ôstea e creștină.”

cântă Andrei Mureșan. Balint purta într-o mână crucea și într'alta spada. — Fiă-i țărina ușoră; memoria lui o va păstra istoria și inima românescă.

— *Necrolog.* Cetim în zăarele din capitala României că:

Constantin Aristia,

bătrânul profesor de limba elenă și cea francesă, traducătorul lui Homer și Plutarch, unul din primii fondatori ai teatrului național a încetat din viață în etate de 80 ani, după o îndelungată suferință de 8 ani de zile. În mormântarea a avut loc în București în 19 Aprilie st. v. în cimitierul St. Vineri.

Fiă-i țărina ușoră și memoria neuitată!

— *Reuniunea Sodalilor români din Sibiu* va aranja în 3/15 Maiu în sala dela „Împăratul romanilor”, o petrecere cu danț, al căreia program este următorul:

1. „Marș național”, executat de muzica militară.
2. „Discurs ocașional”, de I. Simoneti.
3. „Ouverture națională moldovonă” de Flechtenmacher, executată de muzica militară.
4. „Destéptă-te române”, executat de corul Sodalilor.
5. „Hora et Lugoșana”, de Wiest, executat de muzica militară.
6. „Cântecul Roșiorilor” de Vede, aranjat de dirigint. chor. C. Frühling, executat de ehorul Sodalilor.
7. „Carneval de Bucarest”, Quadriile de Anousek, executat de muzica militară.
8. „O roșă vesteđită”, poezie de Mille G., muzica de Meszetti; aranjată de dirig. chor. C. Frühling, cântată solo de maestr. V. Petruțiu.
9. „La Poloma” de Pradier, esec. de muzica militară.
10. „Te iubesc”, Romanță de D. Florescu, poezie de I. Alessandroscu; aranjată de dirig. chor. C. Frühling, executat de ehorul Sodalilor.
11. „Potpourri.” despre cântece naționale com. de Păba, esec. de muzica militară.
12. „Dulce Bucovină”, aranjată de dirig. chor. C. Frühling, esec. de ehorul Sodalilor.
13. „Mihail Vitezul”, marș de Wiest, esec. de muzica militară.

— Cetim în „La Capitale” din Roma:

„Un duel — În zilele aceste a avut loc o întâlnire cu sabia între domnul H. Rheinstejn, tinăr român student în drept, și un conte străin, al căruia nume n'am reușit a-l cunoșce.

„Adversarii se întâlniră la Acqua Acetosa, și-și făcură unul altuia rane ușore. Causa acestui duel se datoreșce unor espresiuși ale contelui, care afirma că România nu și-a meritat independința.

„Tinărul român, ofensat în amorul său de patriă, îl provocă la duel.

„Din fericire nu avem a deplânge nici o nenorocire gravă.”

La aceste vom adăoga, că cetitorii nostri cunosc din colonele foii noastre pe tinărul poet cu talent, care se pare că șciă purta sabia tot atât de bine, ca și condeul. Îl felicităm pentru curagiul și patriotismul său! E timp într'adevăr, ca străinii prea limbuși să învețe a cunoșce greutatea mânei româneșci, precum au recunoscut-o vrăjmașii ei pe câmpul de vitejă.

— Duminecă în 9 Maiu a ținut d-l avocat I. Popa din Sibiu o conferință umoristică în favorul nenorocitorilor dela Focșani.

— *Muntenegru.* „Corespondența politică” primeșce din Cetinie, din sorginte oficială, următoreea espunere a evenimentelor întemplate la evacuarea teritoriilor cedate Muntenegrului:

„Armata muntenegrenă, destinată pentru ocupațiune, era concentrată în 21 curent, la Podgorița. Ea se afla sub conducerea voivodului Petar Vucotici. După amăști în acea zi plecă secretarul ministerial dela afacerile străine Bakici și secretarul legatiunei turcesci, Gionan Efendi, însoții de 5 perianiși (cavalerie) muntenegreni la Tuzi pentru a se înțelege cu comandantul militar turcesc despre modalitățile luării în posesiune a teritoriilor cedate. Ajuși la Tuzi, misiunarii în fața comandantului turcesc fură primiți prin salve de pușci și scăpară numai cu fuga. Unul dintre perianiși a fost rănit. La 22 înaintă armata muntenegrenă; află însă întăriturile deșertate de Turci, ocupate de Arnăuți, cari deschiseră un foc violent. Din causă că Muntenegrii n'aveau ordin de a ocupa teritoriul cu forță armată, se opriră înaintea Djemovolei până sera. Arnăuții se concentrară tot mai mult și începură a trage asupra avant-posturilor muntenegrene. Muntenegrii cu ajutorul a 2 tunuri, silară pe Arnăuți să înceteze. În intervalul paușei ce urmă Arnăuții curgeau din tôte părțile și ocupară în fine și Șipceanic, unde le lășaseră Turcii 100 casete de ierbă de pușcă. Hagi Osmanpașa din Scutari, adună pe toți Arnăuții în jurul orașului Tuzi sub conducerea sa. Întregul ținut al Arnăuților precum și al Miridiților se află în mișcare.

Se dice, că puterile ar fi respuns printr'o notă colectivă la plângerea Muntenegrului pentru întemplările dela podul Sem. Puterile sfătuesc pe Pörtă să ocupe erăși teritoriul cedat și apoi să corespondă convențiunii. Acostă cale ar fi prea ciudată, dacă puterile s'ar pronunța pentru Muntenegru, înainte de a șci ceva pozitiv despre acel incident. Și apoi cum rămâne cu maxima: Audiatur et altera pars? Ar fi o curiosă dreptate internațională acostă, de a silii pe Turcia, nu numai să cedeze teritorii, ci să mai sacrifice trupe și funcționari! Aceștea sunt consecințele ușurinței cu care s'a ticluit tractatul de Berlin!

După ultimile șciri din Cetinie, guvernul muntenegren a adresat de nou o depeșce circulară către reprezentanții puterilor, unde constată, că în Vilaetul de Scutari se orginiseză resboiul contra Muntenegrului cu ajutorul autorităților turcesci și că trupe turcesci deghizate au fugit unite cu Albanezii sub conducerea lui Vali-pașa din Scutari. Muntenegrii se așteptă la o ofensivă din partea Albanezilor.

— D-nii Ión Calenderu, doctor în drept, fost consilier la înalta curte de casațiune și justiție, Eugeniu Stătescu, doctor în drept, fost ministru, și colonel St. I. Fălcoianu, fost director secretar general al ministrului

lucrărilor publice, sunt numiți membri ai direcțiunii princiare a căilor ferate române.

Tote actele și declarațiunile direcțiunii princiare, sunt valabile chiar dacă vor fi subscribe numai de unul din cei trei membri de mai sus ai acestei direcțiuni.

Direcțiunea princiară a căilor ferate române e autorisată, conform cu cele stipulate în art. 20 din Convențiunea de cesiune a căilor ferate și § 22 din statutele modificate, a însărcina pe unul său mai mulți înputerniciți a o reprezenta în cercul atribuțiunilor sale.

— Joui, 24 Aprile, aniversarea onomastică a A. S. R. Dómnei României, s'a celebrat, la órele 11 dimineața, în biserica Sântei Mitropolii, de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, încongiurat de înaltul cler, un Te-Deum, la care au asistat d-nii miniștrii, înaltele corpuri ale Statului, autoritățile civile și militare și un numeros public.

Detășamente din guarda orașenescă și diferitele corpuri ale garnisonei erau înșirate în curtea Mitropoliei.

— În Curtea de Argeș s'a format, nu de mult, o societate economică, cu numele *Negru Vodă*.

Scopul acestei societăți — ca al tuturor societăților de felul ei — este capitalizarea micelor sume ce se vor depune de către asociați, asigurând pentru fiă-care un capital format din sumele depuse și beneficiile realizate.

Nu va dura această societate — ne spun statutele ei — decât 4 ani și 10 luni.

Că va prospera această societate și că va aduce prin urmare beneficii reale membrilor, nu mai încapе îndoielă, abia de câte-va zile constituită, societatea *Negru Vodă* are deja un capital de peste 3600 lei.

Felicităm pe fondatori.

— O excursiune în Brașov. În ziua de Paști, societatea germană filarmonică din București, însoțită și de vreo alte 70 persoane între cari și câți-va Români, au întreprins o excursiune la Brașov. Favorisați de un timp frumos, au avut ocaziunea de a admira pitoreștile locuri muntoase, prin care trec liniile Ploești-Predel și Predel-Brașov.

La Predel, societatea fu primită de către o deputațiune dela Brașov, ér la gara d'aci adăstau câte 10,000 ómeni sosirea trenului, primind pe óșpeții Bucureșteni cu musica militară și cu strigăte de ura.

O programă specială anunță diferitele petreceri ce erau proiectate până în ziua de Mercuri, când s'au întors érași înapoi. Toți, fără osebire, adevărat acei cari făceau parte din societatea filarmonică, cât și acei cari fi însoțeau, au fost óșpeți, în tot timpul șederii lor în Brașov de către membrii societății filarmonice d'acolo, cari se întreceau în a procura toate mulțămirile posibile Bucureștenilor. Aceștia au rămas încântați atât de ospitalitatea ce au găsit cât și de petrecerile ce li s'au dat.

Cu această ocaziune, societatea a exprimat recunoștința sa funcționarilor celor trei linii ferate, adevărat București-Ploești, Ploești-Predel și Predel-Brașov, pentru regula esemplară cu care au fost conduse trenurile și pentru amabilitatea întregului personal.

— Duminecă, în 9 Mai, a avut loc deschiderea solemnă a sinodului eparchial în Sibiu.

— Marele premiu *Heliade* de 5000 de lei a fost acordat d-lui Hășdău pentru opera sa: *Cuvinte din bătrâni*, operă de filologie și limbistică de o însemnată valoare. Ér premiul *Năsturel-Herescu* l'au dat d-lui Sion pentru dramaticele sale, care cuprind: „candidat și deputat și la Plevna.”

— În séra de Vinerea-Mare, la órele 8 séra, AA. LL. RR. Domnul și Dómna însoții de persoanele Curței,

au asistat în biserica mare a mănăstirii Sinaia la oficiul divin, celebrat de părintele stariț.

La această ceremonie se afla față o mulțime de locuitori de la munte și de pe la comunele vecine, care venise cu femeii și copiii să asiste la serviciul divin și să vadă de aproape pe bunul nostru Domn și pe grațioasa noastră Dómna.

AA. LL. RR. Domnul și Dómna, cu părintele stariț, cu clerul și cu persoanele prezente, au ocolit cu Sântul Epitaf, și întorcându-se apoi în biserică, au asistat la săvârșirea sântei slujbe.

— Duminecă, 20 curent, la órele 6 dimineața, AA. LL. RR. Domnul și Dómna, însoții de persoanele Curței, au asistat la Sânta Înviere ce s'a celebrat în pridvorul bisericei mari a mănăstirii dela Sinaia, fiind prezente mai multe familii notabile sosite din București, și o mulțime de locuitori munteni și de prin comunele vecine de Sinaia.

După terminarea Sântei leturgii, slujită de părintele stariț, asistat de tot clerul mănăstirii, AA. LL. RR. Domnul și Dómna, eșind din biserică s'au apropiat de masa pusă în mijlocul curții mănăstirii, la care sta înșiruit detașamentul de dorobanți, componend garnisóna din Sinaia, și au ciocnit, după obicei, óuă roșil cu soldații dicându-le: „Cristos a înviat.” Pe fața tuturor locuitorilor era întipărită bucuria de a vedea în mijlocul lor pe Domn și Dómna.

— „*Noue freie Presse*” primește dela un corespondent diplomatic următoarea espunere interesantă asupra cesțiunii Arab-Tabiei:

Lectorii de țși vor aduce a-minte, că în anul trecut, când comisiunea internațională se întrunise pentru soluțiunea cesțiunii Arab-Tabiei, atât Rusia, cât și România s'au obligat solemn de a accepta decisiunile majorității. Când aceste decisiuni eșiră nefavorabile pentru Bulgaria, Rusia se păru că nu voește a-și aduce aminte de promisiunea dată în mod solemn, și declară în fine, că numai în cazul estrem ar fi dispusă să accepte hotărîrea comisiune. Totdeodată Rusia a amenințat, că va adresa puterilor o circulară, în care va protesta contra decisiunilor comisiunii, figura și curioasa observatiune, că împrejurimea Silistriei este așa de mică, încât eventualmente ar fi imposibil de a o fortifica cum se cuvine. Nici un cabinet n'a avut curagiul să replice guvernului rusesc, că, după dispozițiunile tractatului de Berlin, Silistria a încetat de a mai fi cetate. Din contră, puterile eșutară mijloce, pentru a aduce o înțelegere între România și Rusia. Principele Bismark a refuzat net rolul de mijlocitor. Franța, căreia de asemeni s'a propus acest rol, se afla pe atunci în mijlocul afacerii Hartmann și de aceea n'a putut primi misiunea. Deci Austria a fost nevoită să facă pe „cinstitul samsar.” Spre acest scop baronul de Haymerle s'a înțeles mai întâiu cu România, apoi declară la Petersburg, că, dacă Rusiei i se pare prea neînsemnat circuitul Silistriei, puterile sunt gata a da Bulgariei încă câteva palme de loc (quelques pouces de territoire). La această propozițiune n'a sosit din Petersburg nici un răspuns până în momentul de față. Însă d. de Oubril mai deunădi a avut ocaziunea de a trage atentiunea celor competenți asupra necesității simțite, ca puterile, în fine să ratifice hotărîrile diferitelor comisiuni, cari deja și-au terminat lucrările lor cu delimitările. Baroni de Haymerle a recunoscut această necesitate, declarând totodată că dacă și guvernului rusesc îi zace la inimă soluțiunea diferitelor cesțiuni de frontieră, atunci în prima linie este de dorit, ca să scape odată de afacerea Arab-Tabiei. Nici la această admonițiune n'a sosit din Petersburg nici un răspuns. Cu toate acestea se speră, că în fine Rusia tot va face un paș spre înțelegere. Dacă însă această speranță va fi înșelată, atunci puterile sunt hotărîte a adăsta câteva timp, apoi a îndeplini decisiunile comisiunii și fără de Rusia (à passer outre)."